

Oskari Koski

Veikkausliigan tv-tuotteen rakentuminen urheiluselostajan näkökulmasta

Opinnäytetyö

Kevät 2018

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma

Suuntautumisvaihtoehto:

Tekijä: Oskari Koski

Työn nimi: Veikkausliigan tv-tuotteen rakentuminen urheiluselostajan näkökulmasta

Ohjaaja: Jukka Saarela, Esa Savola

Vuosi: 2018

Sivumäärä: 73

Liitteiden lukumäärä: 1

Tämä opinnäytetyö tutkii Veikkausliigan tv-tuotetta urheiluselostajan näkökulmasta. Tässä opinnäytetyössä selvitetään, miten mediatuotannon monen eri tekijän tuloksena rakentuu Nelonen Median Ruutu -palvelussa esitettävä Veikkausliigan tv-tuote.

Ennen opinnäytetyön varsinaista tutkimuksellista osuutta pohjustetaan aihetta urheilumedian muutoksilla, sillä urheilua, sellaisena kuin sen tunnettiin, ei olisi olemassa ilman radiota, televisiota tai Internetiä. Tutkimuksellista osuutta pohjustetaan muun muassa sillä, miten Internetin aikakausi ja urheilun kaupallistuminen näkyvät tämän päivän urheiluselostajan työskentelyssä. Tätä väitettä tuetaan sekä omakohtaisilla kokemuksilla että erilaisin lähdeviittauksin, joissa muun muassa kuullaan alalla toimivien konkariselostajien ajatuksia nykyiselostamisen maailmasta.

Opinnäytetyön tutkimuksellinen osuus pitää sisällään kirjoittajan ja toimeksiantajan kanssa yhdessä laaditun, sähköisen käyttäjätutkimuskyselyn Veikkausliigan tv-katsojille. Tutkimuksellisessa osuudessa tärkeimmät tutkimuskysymykset ovat, miten tärkeänä Veikkausliigan tv-katsojat kokevat otteluiden selostajat ja kuinka merkittävästi katsojakokemukseen vaikuttavat selostajan ja koko ottelun tuotannosta vastaavan tiimin onnistuminen yksittäisessä lähetyksessä. Tuloksien analysoinnin avulla pyrittiin selvittämään myös, mitä kotimaisen pääsarjatason jalkapallon katsoja toivoisi ideaalilta Veikkausliigan tv-lähetykseltä kaudella 2018.

Tutkimuksen tulokset kertovat, että kotimaisen jalkapallon tv-katsojat pitävät pääsarjaamme Veikkausliigaa tärkeänä tv-tuotteena. Tuloksista ilmenee myöskin, että vastaajien mielestä nykyistä tv-tuotetta voidaan vielä parantaa. Toimeksiantaja oli tyytyväinen kyselyyn, koska he saivat vastaajilta arvokasta palautetta tv-tuotteen kehittämiseksi.

Tutkimuksellisen osuuden perusteellisen analyysin jälkeen opinnäytetyö päätetään osuuteen, jossa muun muassa pohditaan, miten kirjoittaja itse kokee tulevaisuutensa alalla.

Avainsanat: urheiluselostaminen, tv-tuote, jalkapallo, urheilumedia, käyttäjätutkimuskysely

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business & Culture

Degree programme: Cultural Management

Specialisation:

Author/s: Oskari Koski

Title of thesis: The construction of TV-product of Veikkausliiga by a live sports reporter's point of view

Supervisor(s): Jukka Saarela, Esa Savola

Year: 2018

Number of pages: 73

Number of appendices: 1

This thesis is about the TV-product of Veikkausliiga from the point of view by a live sports reporter. The thesis will show how many factors are needed to construct the Veikkausliiga TV-product available in the Ruutu application of Nelonen Media.

Before the essential research the subject will be set up by examining the changes of sports media since without it there wouldn't be radio, television or Internet as we know it. The research will be grounded by looking at how the Internet age and the commercialization of sports affect live sports reporter's job. The argument is supported with personal experiences and references including viewpoints from sports reporter pros about the job today. The thesis includes internet based survey for the TV-viewers of Veikkausliiga. Survey was made by author in cooperation with the employer.

The foundation of the research is how important are the live sports reporters to Veikkausliiga's TV-viewers and how much is the viewing experience affected by the reporter and the whole production team in a single broadcast. The results were analyzed to also find out what the average Veikkausliiga fan would hope from an ideal Veikkausliiga TV-broadcast in 2018.

The results show that the fans of Finnish football consider Veikkausliiga an important TV-product. The results also show that there's a lot to improve in the current TV-product. Also the employer was happy with the results and they will be taking the valuable feedback from the survey into account to improve the Veikkausliiga TV-product.

After the research's thorough analysis the thesis is closed with partition where the author reflects how he sees the future in the field of live sports reporter business.

Keywords: sports reporter, TV-product, football, sports media, survey

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	1
Thesis abstract	2
SISÄLTÖ	3
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	5
Käytetyt termit ja lyhenteet	7
1 JOHDANTO	8
2 TYÖN TILAAJA	10
3 TV-TUOTTEEN YHTEISTYÖTAHOT	11
3.1 Jakelukanavat.....	11
3.2 Veikkausliiga.....	12
4 TOIMIVAN TV-TUOTTEEN MAHDOLLISTAJAT	14
4.1 Tekninen- ja sisällöntuotanto.....	14
4.2 Ohjaaja ja kuvaajat on-site -tuotannossa	15
4.3 Selostaja on-site -tuotannossa	15
4.4 Esimerkkejä Veikkausliigan tv-lähetyksissä käytetyistä kuvakulmista.....	19
4.5 Veikkausliigan videosisältöjen jakaminen sosiaalisessa mediassa.....	29
5 URHEILUMEDIA KEHITTYY – URHEILUSELOSTAJAT SEN MUKANA.....	32
5.2 Radiosta televisioon	32
5.2 Internet murtamassa selostajien tiedonhakua	34
5.3 Selostajan rooli osana urheilulähetystä	36
5.4 Televisio muokkaa urheilua	39
6 KÄYTTÄJÄTUTKIMUS VEIKKAUSLIIGAN TV-KATSOJISTA.....	41
6.1 Käyttäjätutkimuskysely ja sen toteutus.....	41
6.2 Vastaajajoukko	43
6.3 Veikkausliigan tv-tuotetta koskevat kysymykset.....	46
6.4 Tutkimuksen tulokset ja analyysi	48
6.4.1 Monivalintakysymykset ottelulähetysten tekijöistä	48
6.4.2 Monivalintakysymykset tv-tuotteen erikoislähetyksistä	53

6.4.3 Vastaaajien näkemyksiä tv-tuotteen parantamiseksi.....	55
7 POHDINTA.....	61
LÄHTEET	63
LIITTEET	66

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo

Kuva 1. Kamerapaikkojen sijoittelu Veikkausliigan tv-tuotannoissa	20
Kuva 2. Esimerkki pääkameran kuvasta	21
Kuva 3. Esimerkki tiiviin pelikameran kuvasta: pettyneitä ilmeitä kentältä	22
Kuva 4. Esimerkki katsomotunnelmasta Veikkausliigaottelusta	22
Kuva 5. Esimerkki tiiviin pelikameran zoomauksesta	23
Kuva 6. Esimerkki tiiviin pelikameran hidastuskuvasta	25
Kuva 7. Esimerkki kameroiden sijoittelusta maalin takana	26
Kuva 8. Esimerkki tiiviin pelikameran kuvasta: teikkaus	27
Kuva 9. Esimerkki pelaajatunnelin kuvasta	27
Kuva 10. Esimerkki studio-osuudesta Nelosen Futiskierros –ohjelmassa	28
Kuva 11. Esimerkki studio-osuudesta Nelosen Futiskierros –ohjelmassa: grafiikka- ohjelma	29
Kuva 12. Käyttäjätutkimuskyselyn vastaajien näkemyksiä kysyttäessä kehitysehdo- tuksia Suomen Cupin tv-tuotetta kohtaan	56
Kuva 13. Käyttäjätutkimuskyselyn vastaajien näkemyksiä kysyttäessä kehitysehdo- tuksia Nelosen Futiskierros -ohjelmaa kohtaan	58
Kuva 14. Käyttäjätutkimuskyselyn vastaajien näkemyksiä kysyttäessä kehitysehdo- tuksia ottelulähetyksiä kohtaan	59

Kuvio 1. Käyttäjätutkimuskyselyn sukupuolijakauma	43
Kuvio 2. Käyttäjätutkimuskyselyn ikäjakauma	44
Kuvio 3. Käyttäjätutkimuskyselyn tulosjakauma kysyttäessä millä laitteella katsot Veikkausliigaa	45
Kuvio 4. Käyttäjätutkimuskyselyn tulosjakauma kysyttäessä tyytyväisyyttä ottelulähetyksien tekijöitä kohtaan.....	48
Kuvio 5. Käyttäjätutkimuskyselyn jakauma kysyttäessä tärkeyttä ottelulähetyksien tekijöitä kohtaan.....	51
Kuvio 6. Käyttäjätutkimuskyselyn tulosjakauma kysyttäessä tyytyväisyyttä Suomen Cupin tv-tuotetta kohtaan.....	53
Kuvio 7. Käyttäjätutkimuskyselyn jakauma kysyttäessä studiolähetyksien tärkeyttä	53
Kuvio 8. Käyttäjätutkimuskyselyn jakauma kysyttäessä studiolähetyksen tekijöiden tärkeyttä.....	54

Käytetyt termit ja lyhenteet

On-site -tuotanto	Paikan päällä tapahtuva tuotanto.
Jatkojalostaminen	Materiaalin uudelleen käyttö uudessa käyttötarkoituksessa. Esimerkiksi Veikkausliigan videosisällön käyttöä muilla julkaisualustoilla, kuten osana aiheeseen liitettävässä urheilu-uutisessa.

1 JOHDANTO

Jalkapallo on maailman seuratuin laji. Jalkapallo sai alkunsa Brittein saarilla, josta laji lähti levittäytymään ympäri maailmaa. Suomeen jalkapallo rantautui brittiläisten merimiesten mukana 1890-luvulla. Samalla lajin tietoisuus Suomessa koki muutoksen tuohon aikaan ulkomailla peliin tutustuneiden suomalaisten myötä. (Heikkinen 2014 [Viitattu 10.5.2018].)

Kotimaisen jalkapallon pääsarja, Veikkausliiga, pitää sisällään lukuisia tarinoita seuroista, seuralegendoista, pelaajista ja kannattajistakin. Näillä elementeillä luodaan urheilupuhunnan taitajille perusta, joita jalkapalloselostaja pyrkii hyödyntämään selostaessaan otteluita. Puhutaan, että tarinat elävät ikuisesti. Yksi ottelu voi synnyttää uusia tarinoita, tai vanhat tarinat voivat saada uuden elämän kentällä tapahtuvien asioiden vuoksi. Useita Veikkausliigaseuroja kuvastaa perinteet ja seuralegendet. Yhden ottelun aikana voidaan tarjota jollekin nuorukaiselle ensimmäiset juoksuaskeleet kotimaisen pääsarjatason vehreillä nurmilla, kun taas seuraikonille sama ottelu voi olla viimeinen ennen kuin nappulat ripustetaan naulaan.

Opinnäytetyön aiheen valinta kävi helposti ja luontevasti. Aiheen valintaa puolsivat minun omakohtaiset kokemukset satojen tuntien mittaisista suorista lähetyksistä kotimaisen palloilun selostuskopeista, sarjatasosta riippumatta. Tämän lisäksi minulle on karttunut arvokasta journalistista oppia Suomen hektisimmistä työyhteisöistä, olemalla osana rautaista Ilta-Sanomien urheilutoimitusta. Nämä työkokemukset antoivat pohjaa sille, että opinnäytetyöhön on voitu sisällyttää omakohtaista kokemusta urheiluselostajan työstä.

Opinnäytetyön alkupuolella taustoitetaan työn tilaaja. Tämän jälkeen esitellään toimiksiantajan tv-tuote ja tämän jakelukanavat. Samassa osiossa tuodaan esiin, mitä toimivalta tv-tuotteelta vaaditaan. Mediatuotannollinen osio pitää sisällään muun muassa teoriaa kuvauksen ja leikkauksen merkityksestä ja Veikkausliigan tv-tuotannoissa käytetyistä kuvakulmista, joissa asioita käydään lävitse myös selostajan näkökulmasta.

Urheilumedian uusien tuulien tuomaa kehitystä raotetaan puhuttaessa sosiaalisen median merkityksestä Veikkausliigan tv-tuotteen kannalta. Osiossa kerrotaan muun

muassa siitä, miten Veikkausliigaseuroja sitoo vastuu siinä, miten tv-tuote näkyy ja kuuluu sosiaalisen median maailmassa. Kirjoittaja näkee myös sarjojen selostajien hyötyvän videosisältöjen jakamisesta.

Ennen varsinaista tutkimuksellista osuutta pohjustetaan aihetta urheilumedian muutoksilla, sillä urheilua, sellaisena kuin sen tunnemme, ei olisi olemassa ilman radiota, televisiota tai internetiä. Osion asioita esitellään urheiluselostajan näkökulma edellä, kuten esimerkiksi kysyttäessä miten selostajat ovat kehittyneet median murroksen mukana. Tutkimuksellista osuutta pohjustetaan muun muassa sillä, miten Internetin aikakausi ja urheilun kaupallistuminen näkyvät tämän päivän urheiluselostajan työskentelyssä. Osiossa tuodaan esille myös muutos, jossa selostajan työ ei ole pelkästään selostamista, vaan myös kokonaisvaltaista toimittajuutta. Tätä väitettä tuen sekä omakohtaisilla kokemuksilla että erilaisin lähdeviittauksin, joissa muun muassa kuullaan alalla toimivien konkariselostajien ajatuksia nykyselostamisen maailmasta.

Tutkimuksellisessa osuudessa tärkeimmät tutkimuskysymykset ovat, miten tärkeänä Veikkausliigan tv-katsojat kokevat otteluiden selostajat ja kuinka merkittävästi katsojakokemukseen vaikuttavat selostajan ja koko ottelun tuotannosta vastaavan tiimin onnistuminen yksittäisessä lähetyksessä. Tuloksien analysoinnin avulla pyrin selvittämään myös, mitä kotimaisen pääsarjatasen jalkapallon katsoja toivoisi ideaalilta Veikkausliigan tv-lähetykseltä.

Tutkimuksellisen osuuden perusteellisen analyysin jälkeen opinnäytetyö päätetään osuuteen, jossa muun muassa pohditaan, miten itse koen menestyväni alalla tulevaisuudessa.

2 TYÖN TILAAJA

Vuosikymmeniä sitten Yleisradio vastasi Suomessa alan ainoana yhtiönä tv- ja radio-ohjelmista, oli lehtitaloja, jotka painoivat lehtiä ja kustantamoja, jotka painoivat kirjoja. Nykyään tilalla ovat suuret mediakonsernit, jotka muodostuvat useasta eri media-alan yrityksistä. (YLE Mediakompassi [Viitattu 10.5.2018].) Pohjoismaiden suurin mediakonserni on Sanoma, jolla on liiketoimintaa Suomen lisäksi muun muassa Ruotsissa, Belgiassa, Hollannissa ja Puolassa. (Kiviranta 2016 [Viitattu 10.5.2018].)

Suurin mediakonserni Suomessa on Sanoman tytäryhtiö, Sanoma Media Finland, joka tavoittaa päivittäin lähes kaikki suomalaiset. Helsingissä sijaitseva, Suomen johtavin mediatalo on erinomainen esimerkki mediakonsernista, johon lukeutuu tv-yhtiöitä, radioasemia ja lehtitaloja. Vuonna 1999 rakennetun, kauniin, lasisen rakennuksen sisällä sijaitsee muun muassa Nelonen Median liiketoimintayksikkö. (Länkinen 2014 [Viitattu 10.5.2018].) (MTV Kotimaa 2013 [Viitattu 10.5.2018].)

Opinnäytetyöni tilaaja on Nelonen Media ja tarkemmin tilaajan omistuksessa olevan nettitelevisiopalvelun Ruudun urheilutuotteen vastaavat tahot. Organisaation sisältä, opinnäytetyöprosessissani saan ohjauksellista apua vastaavalta tuottajalta Tuomas Saarelalta, joka vastaa Veikkausliigan tv-tuotteen sisällöstä. Tuomas on allekirjoittaneelle vanha tuttu jo päättöharjoittelujakson ajoilta, jolloin työskennellessäni Sanomatalolla olin hänen kanssaan tekemisissä erilaisten työtehtävien parissa.

3 TV-TUOTTEEN YHTEISTYÖTAHOT

3.1 Jakelukanavat

Veikkausliigaa tuotetaan kauden aikana useisiin jakelukanaviin, joissa sen ottelut esitetään suorana ja selostettuina. Nelonen Median suurin yksittäinen media on valtakunnallinen kanava Nelonen, joka samoin on yksi Veikkausliigan jakelukanavista. Nelosella esitetään kauden aikana kerran kuukaudessa Futiskierros -ohjelma, jossa seurataan ottelupäivän kierroksen otteluita. Ohjelmassa sisällytetään myös viihteellinen studio-osuus, jossa studioisännän johdolla asiantuntijat antavat näkemyksiään kierroksella esitettävistä otteluista.

Veikkausliigan sisältökumppani on ISTV, ja pääasiallinen jakelukanava on Nelonen Median nettitelevisiopalvelu Ruutu. Ruudun tarjonta muodostuu pääosin Nelonen Median tv- ja urheiluohjelmien sisällöstä. Urheiluaiheista sisältöä löytyy katsottavaksi sekä ilmaisena, että maksullisena. Muun muassa Veikkausliigaa esitettävät suorat lähetykset ja näiden tallenteet ovat maksullisia, puolestaan koosteet otteluiden parhaista paloista ovat ilmaiseksi katseltavissa. (Lahti 2017 [Viitattu 10.5.2018].)

Suomen johtavimmaksi, suurimmaksi ja laadukkaimmaksi urheilumediaksi itseään tituleeraava, IS Urheilu, tuottaa urheilusisältöä sekä sähköisesti verkkoon, että printtiversiona joka päivä ilmestyvään aikakauslehteen. Kun Ilta-Sanomien kustantaja, Sanoma Media Finland, osti A-lehdiltä Urheilulehden takaisin tuoteperheeseensä vuonna 2017, syntyi verkkoon uusi urheilumedia, ISTV, joka tarjosi muun muassa suoria lähetyksiä Veikkausliigan otteluista. Myöhemmin Sanoman suorien lähetyksien urheilusisällön verkkopalvelut, Ruutu ja ISTV yhdistyivät saman palvelun alle. Tämän myötä Ruudussa esitetään kaikki ottelut suorina ja selostettuina seuraavan kahden kauden ajan, sillä Veikkausliigan ja Sanoman nykyinen sopimus otteluiden esittämisestä jatkuu vuoteen 2020 saakka. (Lahti 2017 [Viitattu 10.5.2018].)

3.2 Veikkausliiga

Suomen jalkapallon pääsarja, Veikkausliiga, perustettiin vuonna 1989. Muutamaa vuotta myöhemmin sarja sai uuden pääyhteistyökumppanin, Oy Veikkaus AB:n, jonka myötä suomalaisen jalkapallon korkeinta sarjatasoa on kutsuttu Veikkausliigaksi vuodesta 1992 lähtien. (Suomen Urheilumuseo 2014.)

Kauden aikana todistetaan yli kymmenellä Veikkausliigapaikkakunnalla yhteensä 198 ottelua, joista joukkueiden ottelumäärä kauden aikana on 33. Veikkausliiga on monien eurooppalaisten jalkapalloliigojen tavoin avoin sarja, sillä Veikkausliigan vähiten pisteitä kerännyt viimeinen joukkue putoaa suoraan Ykköseen ja tämän mestari ansaitsee paikkansa tippuneen joukkueen tilalle tulevalle Veikkausliigan sarjakaudelle. Joukkuemäärä saa lopullisen muotonsa toiseksi viimeiseksi sijoittunut joukkueen karsittua sarjapaikastaan Ykkösen toiselle sijalle tullutta joukkuetta vastaan. Sarjan päättyessä syksyllä juhlii Suomen mestaruutta eniten pisteitä kerännyt joukkue. (Laakkonen 2016 [Viitattu 10.5.2018].)

Veikkausliiga ei eroa muista eurooppalaisista jalkapallosarjoista, sillä parhaiten sarjassa menestyneet joukkueet pääsevät karsimaan paikasta UEFA:n hallinnoimiin Mestareiden liigaan tai Eurooppaliigaan. Veikkausliigan mestaruuden voittanut joukkue lunastaa paikkansa Mestareiden liigan karsintoihin, sarjan toiseksi ja kolmanneksi sijoitetuilla joukkueilla puolestaan siintävät edessään tulevat Eurooppaliigan karsinnat. (Laakkonen 2016 [Viitattu 10.5.2018].)

Veikkausliigan alkuperäinen ja samalla menestynein seura on Helsingin jalkapalloklubi. Jopa 12-kertaisen Suomen mestaruuden siivittämänä on HJK päässyt kokeilemaan siipiään myös kansainvälisillä kentillä. Toistaiseksi parhaat hetket suomalaisen seurajalkapalloilun saralla koettiin vuosina 1998 ja 2014, kun ensin HJK onnistui raivaamaan tiensä karsintojen kautta UEFA:n Mestareiden liigaan ja myöhemmin Eurooppaliigan lohkovaiheeseen. (City 2016 [Viitattu 10.5.2018].) Vaikka näiden menestyksekkäiden vuosien jälkeen kansainvälisillä kentillä ei suomalaisseuroilla olekaan tapahtunut mitään mainittavaa, voidaan HJK:sta puhua todellisena suomalaisen seurajalkapalloilun lippulaivana. HJK:n menestyminen näinä vuosina on luonut positiivisia mielikuvia pääsarjamme tasosta ja samalla HJK on herättänyt kiinnostusta myös rajojemme ulkopuolella. Esimerkkinä tästä kerrottakoon HJK:n

kolumbialaisesta Alfredo Moreloksesta, joka viime kaudella piti vastustajia pilkkaamaan kuudellatoista maalillaan, ennen kuin hän siirtyi kesken kauden suuremmille areenoille Skotlannin pääsarjaan. (Lund 2017 [Viitattu 10.5.2018].)

Veikkausliigaa pelataan huhtikuusta lokakuuhun. Ajankohdan sanelee pitkälti Suomessa vallitsevat olosuhteet. Suomessa se kilpailee muiden kesälajien, kuten esimerkiksi kansallispelimme pääsarjan, Superpesiksen, kanssa näkyvyydestä kotimaisen urheilun mediakentällä. Kansainvälisen seurattavuuden kannalta sarjakauden ajankohta on otollinen, sillä Veikkausliiga nauttii huomiosta eurooppalaisista jalkapallosarjoista valtaosan ollessa tauolla. Sarjan seurattavuuden helppoutta tukee Veikkausliigan tv-tuotteen pääjakelukanava, Ruutu, josta on katsottavissa kaikki otelut suorina tai jälkikäteen tallenteina.

4 TOIMIVAN TV-TUOTTEEN MAHDOLLISTAJAT

4.1 Tekninen- ja sisällöntuotanto

Ruudun kotimaisen urheilun tv-tarjontaan lukeutuvat Veikkausliigan lisäksi muun muassa Superpesis, Lentopallon mestaruusliiga ja jääkiekon Liiga. Levander (2014, 22–23) kertoo UrhoTV:n silloisen Liiga-tuotteen ympärille kirjoitetussa opinnäytetyössään muun muassa lähetyssopimuksista, joissa todennetaan esimerkiksi se, että kauden aikana ottelupaikkakunnilta tuotetaan laadukkaita ottelulähetyksiä sopimuksessa osoitetun ottelumäärää noudattaen. Ruutua, jonka kotimaisen urheilun palvelutarjontaan lukeutuvat ympärivuotisesti pelattavat kotimaisen palloilun sarjat, sitoo myös heidän toimintaansa lähetyssopimukset. Sopimuksessa myös voidaan eritellä lähetysoikeuksista mahdollisille vapaille kanaville, Veikkausliigan tapauksessa lähetyksiä nähdään kauden aikana myös valtakunnallisesti Nelonen-kanavalla.

Ottelulähetyksistä vastaavat Veikkausliigan tv-tuotteen teknisen tuotannon yhteistyötahot. Teknisestä tuotannosta vastaavat kumppanit valitaan ennen sarjakauden alkua. Suomessa on enenevässä määrin erikokoisia, urheiluun erikoistuneita tuotantoyhtiöitä. Nämä tuotantoyhtiöt tekevät yhteistyötä Veikkausliigan teknisestä tuotannosta vastaavien tahojen kanssa. Veikkausliigassa, kuten monessa muussakin kotimaisen urheilun pääsarjassa, ottelupaikkakunnilta toiselle matkaamiseen tulee varata aikaa, joten alueellisesti hyväksi todettu urheiluun erikoistuneille tuotantoyhtiöille on kysyntää lajirajoista riippumatta. Tuotantoyhtiöiden kanssa sovitaan sopimusten pohjalta tuotannoista, mitä tehdään, millä hinnalla ja millaisella kalustolla.

On sanottu, että ilman toimivaa teknistä tuotantoa, ei voida tuottaa hyvää sisältöä. Sisällöntuotantoon kuuluvat muun muassa urheilulähetyksien tuottajat, selostajat ja toimittajat. Aivan kuten teknisessä tuotannossa, Veikkausliigalla on olemassa sopimukset myös sisällöntuotannon yhteistyötahojen kanssa.

Ottelupaikkakunnilla on-site -tuotannon laadusta vastaavat ammattitaitoinen tuotantoryhmä ja heillä tulee olla käytössään asianmukainen kalusto. Yhden Veikkausliigan ottelun on-site -tuotantoryhmä pitää sisällään ohjaajan, kameramiehet ja ottelun

selostajan. Työryhmän jäsenille on olemassa omat roolit ja tehtävät suoraa lähetystä varten.

4.2 Ohjaaja ja kuvaajat on-site -tuotannossa

Ohjaajan rooli suorassa lähetyksessä on olla katsojille mahdollisimman näkymätön toimija. Ohjaajan tulisi olla harjaantunut urheilulajiin, hänelle tulisi olla kristallinkirkasta, että millaisesta lajista oikein on kyse ja mitä seuraavaksi ottelussa voisi tapahtua. Ohjaajan tehtävänä on päättää, millaista kuvaa suorassa lähetyksessä käytetään. (Owens 2007, 113–114.)

Urheilussa monikameratuotannossa kameramiehiltä edellytetään, että he tuntisivat leikkauksen perusteet. Ohjaajalle tulisi tarjota mahdollisimman tasaista, terävää ja hyvälaatuista kuvaa, jotta se voitaisiin leikata sulavasti. Tällöin kuvalla tulisi olla alku ja loppu, kun kamera lopettaa liikkeensä, olisi ohjaajan helppo työ leikata sitä seuraavaan kuvaan. (Korvenoja 2004, 140.) Urheilutuotannossa kameramiehen ennakointi ja tietoisuus lajin tarjoamasta pelin virtauksesta on ensiarvoisen tärkeää. Ennakoinnilla kameramiehen tulisi osata valmiiksi kuvata liikkuvaa kohdetta niin, että kohteella olisi myös kuvassa liikkumavaraa. (Ang 2006, 64–65.) Kameroiden liikkeiden tulisi olla urheilutuotannossa mahdollisimman tasaisia, nopeasti vaihtuneista tilanteista huolimatta. Pienetkin kuvan heilahdukset vaikuttavat katsojakokemukseen. (Owens 2007, 107–108.)

4.3 Selostaja on-site -tuotannossa

Urheilulähetyksissä toimivaa tekniikkaa pidetään itsestäänselvyyttenä ja kuluttajien huomio keskittyy lähetyksien sisältöön. (Laine & Itkonen 2009, 200.) Olennainen osa lähetyksien sisällössä ovat myös urheiluselostajat. Urheiluselostajan roolia kerrottaessa kerron esimerkein, miten olen itse on-site -tuotannon selostajana, kokenut roolini osana suoraa ottelulähetystä.

Selostajan tulee valmistautua ottelulähetykseen hyvin. Selostajia on erilaisia, joten toiset käyttävät siihen tunteja, jotkut jopa päiviä. Oma valmistautuminen, oli se sitten

yhtä ottelua tai kauden kaikkia selostettavia otteluita silmällä pitäen, alkaa hyvissä ajoin ennen ensimmäistäkään alkuvihellystä. Valmistautumisen apuna käytän kotimaisia, uuteen Veikkausliigakauteen keskittyviä painettuja erikoisnumeroita, joissa asiaan valveutuneet jalkapallotoimittajat tuottavat niin maallikoille kuin muille toimittajillekin kaiken kattavan ennakkopaketin, jossa käydään perusteellisesti lävitse jokainen Veikkausliigaseura pelaajineen ja taustoineen.

Ennen sarjakauden alkua kokoan tietopankkiini kerätyn datan jälkituotteena omailemisen Veikkausliigan ennakkopaketin, johon kirjaan kauden tulevia selostuksia silmällä pitäen jokaisesta Veikkausliigaseurasta tietoa. Tämän ennakkopaketin joukkuekohtaiset pelaajaprofiilit koostuvat muun muassa pelaajan strategisista mitoista, iästä ja aiemmasta pelikokemuksesta muista ulkomaan jalkapallosarjoista. Tämän lisäksi koostan joukkueista pelaajakohtaisesti tietoa, joissa muun muassa pohjustan, että millainen pelaajatyyppe on kyseessä, millaisissa pelillisissä ominaisuuksissa pelaajan otteissa olisi parannettavaa ja kuinka korkealle pelaaja sijoittuu joukkueen sisäisessä hierarkiassa. Nämä tiedot tulevat pitkälti IS:n erikoisnumerosta painetuista arvioista, mutta tämän lisäksi tuon suorissa ottelulähetyksissä kausien mittaan kertyneitä omia näkökulmia pelaajista, jotka ovat jääneet edellisiltä kausilta mieleeni. Tehtyäni lähes 40-sivuisen ennakkopaketin koen, että olen heti sarjakauden alussa erittäin valveutunut siitä, millaisista Veikkausliigajoukkueista oikein on kyse tai millaisia pelaajia joukkueissa pelaa, pelasipa selostettavassa ottelussa vastakkain mitkä joukkueet tahansa. Totta kai kokoonpanot elävät kauden mittaan, mutta sitä mukaan päivittelen koostamiani joukkuekohtaisia tietoja, jotta nämäkin pysyisivät ajan tasalla.

Lopullinen valmistautuminen ottelulähetykseen tapahtuu yleensä kaksi vuorokautta ennen suoraa lähetystä. Tuotantoryhmälle ajolistaan asetetut tehtävät, joissa tulee kertoa muun muassa sarjatilanne ennen pelattavaa kierrosta, ottelussa pelaavien joukkueiden kokoonpanot, joukkueiden otteet Veikkausliigassa tällä kaudella sekä kerrontaa joukkueiden välisestä historiasta, kuuluvat selostajan peruspakettiin, joita tulee katsojille kertoa ennen alkuvihellystä.

Veikkausliigaottelussa vaaditaan selostajalta ottelun selostamisen lisäksi toimittajuutta ja journalistista otetta työhön. Veikkausliigan kanssa on tehty sopimus mediasäännöistä, jossa media, tässä tapauksessa ottelusta vastaava tv-tuotantotiimi, on

oikeutettu saamaan seuroilta lausuntoja ottelutapahtumassa. Ennen ottelua esittää selostajan ennakkoon tekemät haastattelut.

Lähtökohtaisesti haastattelutilanteessa pidän toimittajan työssä itsensä esittelyä sekä ystävällistä ja positiivista käytöstä perusetikettinä. Useammassa kymmenessä jalkapallotuotannossa selostajana olleena, olen kohdannut erilaisia haastateltavia persoonia. Koska sarjakausi on pitkä ja haastattelutilanteita käydään samojen seurojen edustajien kanssa useita, muodostuu heidän kanssaan parhaimmillaan rento ja tuttavallinen vaikutelma. Kunnioituksen puute voisi näkyä esimerkiksi siinä, jos haastattelijan työskentelystä heijastuisi huono haastatteluun valmistautuminen tai miten haastateltava näyttäytyy haastattelutilanteessa.

Ottelutapahtumassa haastattelut tehdään Veikkausliigan määrittämällä haastatteluseinällä. Ottelupäivän ennakkohaastattelut ovat etukäteen tiettyyn kellonaikaan sovittuja ja niissä haastatellaan ottelussa pelaavien joukkueiden valmentajat. Haastatteluilla pyritään vastaamaan katsojan tarpeisiin tarjoamalla tuoreet ajatukset kentän laidalta ennen ottelua. Valitsemani kysymykset haastateltavalle ovat tarkoin mietityjä, niillä voin samalla tukea lähetykseen sovitettua kantavaa teemaa. Kokemus auttaa haastateltavia valittaessa, mutta lähtökohtaisesti haastatteluseinän eteen tuodaan seuran edustajia, jotka ovat kiinnostavia, värikkäitä ja ennen kaikkea verbalisia henkilöitä. Haastattelutilanteissa kuitenkin usein pystyy aistimaan iän ja kokemuksen tuoman varmuuden pelaajilta, jolloin vastaukset ovat ytimekkäitä eikä ylimääräistä hermostuneisuutta kameran edessä ole havaittavissa.

Pelin ollessa käynnissä yksi tärkeimmistä tietolähteistäni ovat viralliset kokoonpanoluettelot, joihin olen tehnyt omia muistiinpanoja muun muassa ulkomaalaispelaajien ääntämisen helpottamiseksi. Tämän lisäksi selostuskopissa ovat tulosteina tekemäni pelaajaprofiilit, joihin voin palata tarvittaessa otteluselostuksen lomassa. Kirjoitan usein valmiiksi lähetyksen alkusanat, joissa pyrin terävään ja innostuvaan ulosantiin, jotta katsojat saadaan tempaistua mukaan heti ottelun alussa. Ottelun aikana en kuitenkaan koe, että kaikki koostamani taustamateriaali tulisi käyttää ottelun aikana. Pyrin pitämään selostuksessa keskiön itse pelissä, jonka yhteyteen tarvittaessa sovellan tuottamaani taustatietoa, jos on katsojan korviin sopivaa ja

ajoitus on sopiva. Selostustyyliäni on luonnehdittu nopeatempoiseksi, jossa artikuloin selvästi ja terävästi nuoruuden innolla. Pyrin välittämään tunnetta selostuskopista puolueettomasti, innostavalla otteella.

Suominen (2017, 19) toteaa, että selostustyössään pelin alkaessa hänen silmiensä edessä olevat kokoonpanoluettelot ja taustatiedot ovat vain niin sanottu laskuvarjo, jonka varaan hän voi turvautua, jos itse ottelu antaa siihen mahdollisuuden. Innanen (2016, 23) kuitenkin muistuttaa, ettei innostus saa olla väkinäistä. Hänen mukaansa selostajalla täytyy olla tyyliä, jolloin katsojaa ei saa aliarvioida uskomaan, että huono jalkapallo-ottelu olisikin tasoltaan ja viihdyttävyydeltään erinomainen.

Selostajan puolueellisuuteen YLE:n Matti Härkönen (2017, 24) ottaa kantaa sanomalla, että katsoja voi helposti tehdä arvioinnin, kuinka selostaja hehkuttaa ottelussa nähtyä maalia. Hänen mielestään on hyvä muistaa, että teki ottelun maalin kumpi joukkue tahansa, jollekin katsojalle maali saattoikin merkitä paljon enemmän kuin selostajalle tapahtumahetkellä. Ärje (2010, 57) kiteyttää saman ajatuksen pro gradu -tutkielmassaan, että selostajan tulisi olla lähes puolueeton.

Suominen (2017, 23) vihjaa varomaan koko 90 peliminuutin ajan jatkuvaa innostusta ja melskaamista. Hänen mukaansa selostajan tulisi antaa katsojalle hieman aikaa ja rauhaa pohtia tapahtumia laskemalla tempoa ja innostusta. Parhaimmillaan sen sijaan selostaja voi Suomisen mielestä saada selostuskopissaan aikaan niin sanotun flow-tilan, jolla hän tarkoittaa sitä, että selostaja on koko ajan hieman pelitapahtumien edellä ja osaa jo hieman aavistaa, mitä seuraavaksi tulee tapahtumaan. Silloin hänen mukaansa kaikki sujuu kuin luonnostaan, ja selostaja voi antaa pelin kuljettaa selostusta eteenpäin.

Veikkausliigaottelun aikana medialla ei ole mahdollisuuksia saada tuoreita kuuluisia kentältä kesken ottelun. Tämä ei kuitenkaan olisi kummallinen käytäntö, sillä esimerkiksi jääkiekossa pelin ollessa keskeytettynä on mahdollisuuksien mukaan televisiointiyhtiön edustajalla etuoikeus päästä välittämään katsojille tunnelmia kentän laidalta. Jalkapallon suhteen moista kokeilua ei ole koskaan nähty, vaan seurojen keskittyminen taataan täysin käynnissä olevassa ottelutapahtumassa.

Jalkapallossa puoliaikojen väliin kuuluva tauko tarjoaa katsojille mahdollisuuden kuulla tuoreet kommentit kentän laidalta, jossa selostajana haastattelen luureihin

sonnustautunutta, hikistä ja hengästynyttä pelaajaa muutaman kysymyksen ajan. Taukohaastatteluissa useimmiten tarkastellaan jo mennyttä puoliaikaa ja tämän jälkeen käännetään katseet tulevaan.

Ottelun jälkeen haastattelen molemmista joukkueista yhtä pelaajaa. Ottelun lopputulos määrittelee pitkälti näiden haastattelujen luonteen. Siinä missä voittaneen joukkueen pelaajan kasvoista paistaa usein positiivisuus, hävinneen joukkueen edustajan mieliala on puolestaan matalammalla. Katsojille pyritään näillä haastatteluilla välittämään pelaajien tunnelmat tuoreeltaan ottelun päätyttyä.

Viasatin jalkapalloselostaja Ville Kuusinen (2017, 25) muistuttaa ja samalla kiteyttää tuotantoryhmän onnistumisen merkityksen, kun hänen mukaansa jalkapallo-ottelu voi herättää voimakkaita tunteita katsojissa. Hän muistuttaa, että samaan aikaan ottelua seuraa molempien joukkueiden kannattajia, joista väistämättä häviävän joukkueen kannattajat eivät välttämättä riemastu lopputuloksesta. Silloin tunteiden ottaessa vallan selostaja on helppo syyllistämisen kohde. Loppujen lopuksi, suorassa lähetyksessä koko tuotantoryhmän ammattitaito heijastuu yksittäisen tuotannon onnistumiseen.

4.4 Esimerkkejä Veikkausliigan tv-lähetyksissä käytetyistä kuvakulmista

Kuvassa 1 nähdään esimerkki Veikkausliigan ottelulähetyksen kameranajoittelusta. Kuten kuvasta nähdään, ottelua taltioitaessa on käytössä useita kameroita. Miehitettyjen kameroiden takana ovat ammattitaitoiset tekijät. Kylmät kamerrat sijoitetaan paikkakuntakohtaisen kamerakartan mukaan. Veikkausliigan ottelutuotannon kuvatarjonta rajataan karkeasti pääkameraan tai tiiviin pelikameran tarjoamiin kuviin. Ottelun selostajan välineisiin lukeutuu monitori, johon selostajan avuksi tarjotaan samaa kuvamateriaalia, mitä tv-katsojillekin. Lähtökohtaisesti pääkamera sijoitetaan paikkakunnalla mahdollisimman korkealle. Miehitetyn tiiviin pelikameran paikka on samalla puolella kuin pääkamera, yleensä tämän vieressä.

Kuva 1. Kamerapaikkojen sijoittelu Veikkausliigan tv-tuotannoissa.

Kotimaisten jalkapalloareenoiden korkeuseroja katsottaessa on katsojakokemus valitettavan erilainen siellä, missä pystytään kuvaamaan korkealta matalamman sijaan. Jalkapallossa tästä kuvakulmasta vastaa pääkamera, jossa tärkeää on mahdollisimman staattinen kameranliike pelitapahtumia taltioidessa. Kuvassa 2 nähdään esimerkki, kuinka tällä kuvakulmalla pyritään tarjoamaan katsojalle yleiskuvaa pelitapahtumista mahdollisimman korkealta, jotta katsoja saisi kentältä mahdollisimman miellyttävän ja selkeän kuvan seurata peliä. Suurin osa jalkapallolähetyksen kuvakerronnasta koostuu pääkameran tarjoamasta kuvasta. Ottelun aikana selostajat suuntaavat keskittymisensä ottelu seuraamiseen omilla silmillään, eikä niinkään ehdi katsoa pääkameran tarjoamaa live-kuvaa kesken selostuksen. Tämä kuvakulma ei kuitenkaan tavoita esimerkiksi pelaajien reaktioita kentältä, joita varten katsojalle tulee tarjota tiiviimmän pelikameran kuvaa.

Kuva 2. Kuvakaappaus ottelutallenteesta FC Honka – IFK. Esimerkki pääkameran kuvasta.

Kuvan 3 esimerkin tiiviimmän pelikameran kuvalla pyritään taltioimaan esimerkiksi pelaajien eleitä ja ilmeitä kentältä tai katsomon äärimmilleen noussutta tunnelmaa. Puhutaan, että maailmalla jalkapalloon sisältyy paljon erilaisia tunnetiloja. Kotimainen Veikkausliiga ei myöskään poikkea tästä ajattelumaailmasta. Kuvasta 4 nähdään esimerkki, jossa pyritään välittämään suuria tunnetiloja kotisohville, jotta katsoja kokisi itsensä mahdollisimman lähelle ottelutapahtumaa kotisohvaltaan käsin. Selostajan työssä ei tarvitse kokea itseään kentän laidalle, sillä selostaja sitä jo lähestulkoon työpaikallaan onkin, mutta tiiviin pelikameran tarjoamaa kuvaa voivat selostajat hyödyntää varsinkin silloin, kun peli on pysähdyksissä. Esimerkiksi pelikentällä loukkaantuneen pelaajan pelikunnosta voidaan tehdä välitön arvio, kun tiivis pelikamera näyttää loukkaantuneen pelaajan lähempää zoomattuna, mitä selostaja näkee kopistaan. Selostaja voi ottaa myös kantaa ottelun tunnelmaan samanaikaisesti, jos ohjaaja valitsee ottelun kannattajakatsomon kuvattavaksi kohteeksi ottelun aikana. Näkisin, että niin katsojien kuin selostajien kannattaa pitää itse ottelua keskiössä, mutta ei kuitenkaan sovi unohtaa yleisön ja kannattajien roolia jalkapallokatsomossa.

Kuva 3. Kuvakaappaus ottelutallenteesta HIFK – HJK. Esimerkki tiiviin pelikameran kuvasta: pettyneitä kotijoukkueen pelaajia.

Kuva 4. Kuvakaappaus ottelutallenteesta HIFK - HJK. Esimerkki Katsomotunnelmasta Veikkausliigaottelusta.

Kuvan zoomaaminen on yksi tehokkaimmista ja perinteisimmistä kuvaamisen keinoista. Kuvassa 5 nähdään, miten kameraa zoomatessa kohde tiivistetään kuvattavalla alueella. Zoomaus onkin nopea ja tehokas keino siirtyä yleiskuvasta yksityiskohtaisempaan kuvaan. (Korvenoja 2004, 114–115.) Lähikuvassa ovat kuvattavien kohteiden liikkeet, ilmeet ja eleet voimakkaampia yleiskuvassa (Pirilä & Kivi 2005, 52.) Vaikka kuvan zoomaus olisikin kameramiehelle melko vaivaton suoritus, voisen liiallinen ja vääränlainen käyttö olla katsojalle häiritsevää. Zoomauksen tarjoama kuva tulisi ennen kaikkea olla terävää ja pitkässä ottelulähetyksessä zoomausasteen olisi suotavaa pitää samana. (Jones 2003, 46.) Kokeneempi kuvaaja osaa käyttää zoomausta päinvastaisesti, avaamalla, jolloin katsojalle tarjotaan yksityiskohdan ympärillä olevaa kuvaa niin, että samalla katsoja näkee, miten kohde on sijoittunut kentällä. (Ang 2006, 73–74.) (Korvenoja 2004, 114–115.)

Kuva 5. Kuvakaappaus ottelutallenteesta SJK – KR Reykjavik. Esimerkki tiiviin pelikameran zoomauksesta.

Suojaviiva-käsite on kuvauksen ja leikkauksen yksi keskeisimmistä asioista. Esimerkiksi jalkapallossa kotijoukkue pelaisi katsojan ja selostajan näkökulmasta vasemmalta oikealle ja vierasjoukkue taas päinvastoin oikealta vasemmalle. Kuviteltu

suojaviiva muodostuu tällöin poikittain keskelle jalkapallokenttää. Kaikkien kameroiden tulee sijoittaa samalle puolelle ottelupaikkakunnalla niin, että suojaviivan toiselle puolelle ei sijoiteta kuvaavaa kameraa lainkaan. Selostajan näkökulmasta suojaviivan käsittely voidaan kuvailla esimerkiksi, jossa selostajan koppi on lähtökohtaisesti sijoitettu samalle puolelle, missä pääkamera kuvaa ottelua. Tällä voidaan välttää katsojille äänellä välitetty virheellinen tieto esimerkiksi siitä, kummalta laidan puolelta vastustaja toistuvasti hyökkäyksiään rakentaa. Jos selostaja kertoisi siis vastustajien rakentavan hyökkäyksiä toistuvasti vasemmalta, voisi toisella puolella sijoitetun pääkameran kuva tarjota katsojille erilaista mahdollisuutta tulkita tilannetta. Suojaviivan rikkominen loisi katsojalle kuvan, että joukkueet olisivat vaihtaneet puolia. (Pirilä & Kivi 2005, 117.) ; (Korvenoja 2004, 126–128.) ; (Korvenoja 2004, 132–133.)

Nykyisin lähes kaikille televisioituille urheilulajeille on ominaista hidastuskuvien käyttö lähetyksissä. Tyypillisimmillään hidastuskuvalla tarkoitetaan kuvaa, jota toistetaan materiaalin normaalia hitaammalla nopeudella. Kuvassa 6 nähdään esimerkki, jossa hidastuksella pyritään näyttämään katsojalle otteluun suolaan olennaisesti kuuluvat maalitilanteet uudestaan. (Virtapohja, 2000.) Jalkapallossa hidastuskuvia voidaan tarjota muun muassa hienoista yksilösuorituksista, harhautuksista, kentällä tapahtuvista rikkeistä tai muista epäselvistä tilanteista, joita katsojan oli vaikea havaita suorasta lähetyksestä.

Hietalan (1996, 110–112) mukaan tv-ilmaisun kokonaisuuteen vaikuttavat muun muassa lähetyksien yksilökeskeisyys, jossa joukkuelajeissa taidokkaiden yksilöiden suoritukset saavat uuden ulottuvuuden hidastuksissa ja lähikuvissa. Aikojen saatossa urheilulähetyksissä hidastuskuvan saattoi tunnistaa R-kirjaimesta kuvan yläreunassa. Kirjain merkitsi lähetyksessä käytetyn Reverse angle -menetelmää eli vastakkaista kuvakulmaa. Veikkausliigassa suojaviivaa ei rikota, joten hidastuskuvaa ei taltioida vastakkaiselta puolelta, vaan kamerat ovat sillä puolella stadionia, josta suora otteluselostuskin tapahtuu.

Kuva 6. Kuvakaappaus ottelutallenteesta SJK – KR Reykjavik. Esimerkki tiiviin pelikameran hidastuskuvasta.

Veikkausliigan ottelulähetyksien parantamiseksi ja katsojakokemuksen elävöittä-
miseksi on on-site -tuotantotiimillä käytössään muun muassa maalikamerat molem-
missa päädyissä. Kuvassa 6 esitellään tämän kuvakulman lisäarvoa tuova elementti
ottelun seuraamiseen, mutta samalla tämä kuvakulma tarjoaa katsojalle sekä sa-
malla ottelun selostajallekin mahdollisuudet tehdä omat johtopäätökset esimerkiksi
mahdollisissa ottelun epäselvissä ja tulkinnanvaraisissa tilanteissa, kuten
esimerkiksi tilanteessa, jossa voitaisiin tulkita, ylittikö pallo maaliviivan kokonaan vai
ei.

Kuva 7. Kuvakaappaus ottelutallenteesta FC Honka – HIFK. Esimerkki kameroiden sijoittelusta maalin takana.

Kuvissa 8 ja 9 nähdään esimerkein, miten katsojille voidaan tarjota kuvaa kulissien takaa pelaajatunnelista tai tuomariston kanssa ennen peliä tapahtuvasta teikkauksesta. Selostaja voi luoda tunnelmaa ennen ottelua viittaamalla pelaajatunnelin kuvaan. Teikkauksen aikana selostajalla on hyvä mahdollisuus esitellä katsojille ottelun tuomaristo. Järkevä kamerasijoittelu kannattaa, sillä pelaajatunnelin kuvaa saadaan samalla kameralla, jolla taltioidaan ennen ottelua tehdyt haastattelutkin.

Kuva 8. Kuvakaappaus ottelutallenteesta HJK – FC Honka. Esimerkki tiiviin pelikameran kuvasta: teikkaus.

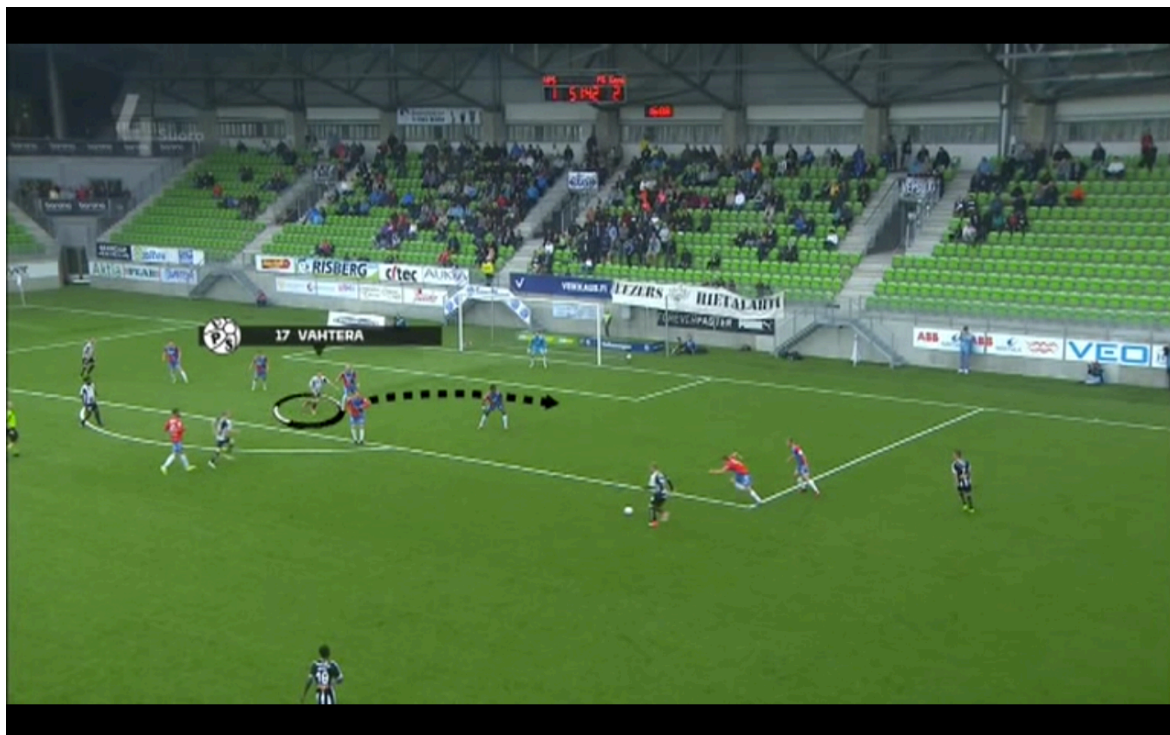
Kuva 9. Kuvakaappaus ottelutallenteesta HIFK – HJK. Kuvaa pelaajatunnelista.

Isoista tuotannoista puhutaan silloin, kun perinteiseen ottelupaikkakunnalla tapahtuvaan on-site -tuotantoon tuodaan lisäarvoa studiolla. Studio voidaan rakentaa esimerkiksi ottelupaikkakunnalle kentän laidalle. Kuvassa 10 nähdään, että vaihtoehtoisesti tämä ohjelmaosuus voidaan tuottaa etänä sisästudioissa. Studio-osuudessa

on studioisännän lisäksi studiovieraita, joiden asiantuntevuutta lajista ei katsojien ole syytä epäillä. Usein asiantuntijavieraat koostuvat entisistä tai nykyisistä kotimaisista pelaajista ja valmentajista. Laine & Itkonen (2009, 211) linjaavat, että urheilulähetyksissä olennaiseksi osaksi ovat vakiintuneet urheilutilaisuuden taustoittelua varten rakennetut studiot. Heidän mukaansa katsojille pyritään tuomaan näillä lisäarvoa lähetykselle, mutta samalla myös lähetyksissä usein pyritään interaktiivisuuden katsojien kanssa erilaisten äänestyksien ja kilpailujen muodossa.

Kuva 10. Kuvakaappaus studio-osuudesta Nelosen Futiskierros –ohjelmassa.

Kuva 11. Kuvakaappaus studio-osuudesta Nelosen Futiskierros –ohjelmassa: grafiikkaohjelma.

Kuvassa 11 nähdään studiolähetyksissä käytössä oleva grafiikkaohjelma, jonka avulla voidaan analysoida pelin sisällä tapahtuvia pieniä, taktisia yksityiskohtia. Selostaja voi käyttää työssään studio-osuuksia työkaluinaan, joissa hän pystyy palaamaan otteluselostuksessaan samoihin asioihin, joita studiossa ollaan käsitelty. Ohjelmaan voidaan liittää havainnollistavia graafisia elementtejä hidastuskuvan päälle, jotta katsojat saisivat studion nostamasta pelitilanne-esimerkistä kaiken hyödyn irti.

4.5 Veikkausliigan videosisältöjen jakaminen sosiaalisessa mediassa

Sosiaalisesta mediasta puhutaan, kun on olemassa yhteisö, jonka jäsenet voivat luoda sisältöä ja voivat samalla olla vuorovaikutuksessa kommentoimalla muiden yhteisön jäsenten luomaa sisältöä. Jäsenet kokevat sivuston ja sen sisällön itselleen tärkeäksi sekä kiinnostavaksi. (Korpi 2010, 6.) Sounio (2010, 104) linjaa sosiaalisen median kuluttamisen palvelualustoineen kasvaneen räjähdysmäisesti. Sosiaalisen median raadollisessa maailmassa näkyvyydestään taistelevat myös Veikkausliiga-seurat.

Lietsala & Sirkkunen (2008, 29–58) jakavat sosiaalisen median useisiin alaryhmiin, kuten yhteisöpalveluihin, videosisällön jakelun palveluihin ja keskustelupalstoihin. Lisäksi he tunnistavat sosiaalisessa mediassa palveluita, jotka syntyvät käyttäjien aktiivisuudesta ja oma-aloitteisuudesta. Samoin käyttäjillä voi olla vaikutusvaltaa siinä, millaista sisältöä lisäosiksi kutsutuissa palveluissa oikein jaetaan.

Veikkausliigan näkövinkkelistä näkyvimpänä ovat yhteisöpalvelut, joissa yhteisöön kuuluminen ja verkostoituminen tärkeänä asiana. Palvelun käyttäjät keräävät seuraajia ja tykkäyksiä julkaisuilleen, jonka tuloksena yhteisö voi kasvaa uusilla jäsenillä. Suosituimmat yhteisöpalvelut ovat Facebook ja Twitter, joissa yleisesti ottaen jokainen Veikkausliigaseura pyrkii näkymään ja tiedottamaan toiminnastaan.

Sisällön jakamisessaan Veikkausliigaseurat käyttävät aktiivisesti YouTube -palvelua, jossa keskitytään videosisällön mahdollisimman laajaan jakeluun. Oma sisältöään pääsevät käyttäjät jakamaan reaaliaikaisesti keskustelupalstoilla. Erityisesti kotimaiseen jalkapalloon keskittyvä, Suomen suurin ja suosituin keskustelupalsta, FutisForum2, on oiva esimerkki tästä.

Veikkausliigaseuroista SJK loi ensimmäisenä Suomessa väylän kannattajilleen tutustua joukkueen sisäiseen Spotify -soittolistaan. Sen lisäksi, että soittolistasta voi kannattaja kuunnella juuri niitä kappaleita, joita joukkueen pukukopissa soitetaan pelipäivänä, on kannattajilla myös mahdollisuus vaikuttaa soittolistan sisältöön. (Telia 2017.)

Yksittäisen ottelun aikana on-site -tuotantoryhmän työpanos taltioidaan jälkepäin katsottavaksi Ruutu -palveluun. Ruudusta löytyvät ottelutallenteet kuuluvat maksullisten palvelujen piiriin, puolestaan koosteet esitettyjen otteluiden parhaista paloista, ovat ilmaiseksi katseltavissa. Ilmaiseksi näkyvää videosisältöä voidaan siis näin jatkojalostaa, eli olemassa olevalle videomateriaalille pyritään saamaan lisää katsojia jakamalla sitä useassa eri kanavassa. Samoin videomateriaalin jatkojalostamisella tarkoitetaan sitä, että sitä käytetään uudessa käyttötarkoituksessa muilla julkaisualustoilla, kuten osana aiheeseen liittyvässä urheilu-uutisessa.

Tolonen (2017) näkee Pro gradu -tutkielmassaan videomateriaalin uuden käyttötarkoituksen muulla julkaisualustalla transmedian muotona, johon liittyvät olennaisesti

rinnakkaisten laitteiden käyttö television ohella. Hän kuvailee transmediaa yksinkertaisimmillaan kerronnan muodoksi, mikä tapahtuu eri välineiden välillä. Hän samalla muistuttaa, että transmediassa yhdistyvät sekä teknologisten että sosiaalisen median käyttötapojen muutokset.

Oma kokemukseni Ruudun videosisältöjen jatkojalostamisesta ajoittuu päättöharjoittelun jaksoon, jolloin päätehtäväni oli jatkojalostaa yhden Ruudun urheilutuotteen, jääkiekon Liigan, videosisältöjä aina Liiga-kierroksen jälkeisenä aamuna. Näitä videoita käytin osana IS Urheilun Liiga-uutisointia, jonka yhteyteen liitin Ruutu-palvelussa olevaa videosisältöä aiheeseen liittyen.

Veikkausliigan yhteistyökumppaneilla on mahdollisuus vaikuttaa siihen, miten Veikkausliiga tv-tuotteena mielletään. Veikkausliigan sisältökumppani IS Urheilu, jatkojalostaa Ruudun Veikkausliiga-videosisältöä omassa urheilu-uutisoinnissaan. Useimmat seurat niin ikään hyödyntävät aktiivisesti Ruutuun tallennettua ilmaissisältöä, jakamalla materiaalia omissa sosiaalisen median kanavissaan. Osa Veikkausliiga-seuroista jakavat virallisilla YouTube-kanavillaan itse tallenteesta leikatun ottelukoosteensa.

Jatkojalostamisen tuomasta näkyvyydestä hyötyvät myös ottelujen selostajat, joiden luoma ääniraita säilytetään lähes poikkeuksetta Veikkausliigan ottelujen ilmaissisällössä. Tällä tavoin, kiitos sosiaalisen median, myös selostajat saavat ansaitsemaansa huomiota tämän erilaisissa kanavissa.

5 URHEILUMEDIA KEHITTYY – URHEILUSELOSTAJAT SEN MUKANA

5.1 Radiosta televisioon

Ennen radion yleistymistä lehtien urheilu-uutisointi oli hyvinkin selostuksenomaista. Lukijoille pyrittiin välittämään aitoa kisatunnelmaa kaikkine jännitteineen ja draamatisine käänteineen lehtien reportaaseissa (Laine & Itkonen 2009, 205.) Suomen Urheilumuseon (2013) historiikki kertoo tuon ajan urheilu-uutisoinnista erikoistuneiden lehtien markkinoilla menestymättömyyden, lukuun ottamatta vuonna 1898 perustettua kotimaista Urheilulehteä, joka on maailman toiseksi vanhin omassa kategoriasaan, sillä sitä vanhempi on ainoastaan italialainen Gazzetta dello Sport, jota on julkaistu jo vuodesta 1886 lähtien.

Radion myötä urheilumedia siirtyi uuteen aikakauteen. Sen yhtenä suosion salaisuutena oli tavoitettavuuden nopeus uutena välineenä, sillä radiosta pystyi kuulija saavuttamaan urheilu-uutisoinnin nopeammin kuin sanomalehdestä. Radioselostukset ikään kuin alleviivasivat tärkeitä asioita ja toisaalta toivat sanomalehtienkin urheilutoimittajille edelleen painoarvoa, jonka myötä urheilu sai lisää palstatilaa sanomalehdissä. (Virtapohja 1998, 114.) Ensimmäinen varsinainen urheiluselostus, Suomen ja Ruotsin yleisurheilumaaottelusta, esitettiin radiossa vuonna 1927. (Suomen Urheilumuseo 2013.) Laine & Itkonen (2009, 209) kertovat teoksessaan ensimmäisten ohjelmaoikeuksien kuuluneen Yleisradiolle. He kirjoittavat, että urheilun merkitys tunnistettiin jo tuolloin, kun Yleisradio vaati välittömästi uuden aikakauden alussa urheilulähetyksilleen yksinoikeuden.

Virtapohja (1998, 116) täsmentää väitöskirjassaan, että tuohon aikaan radioselostajille asetettiin uusi tehtävä, jossa omalla äänellään heidän tuli luoda jännitteitä, joilla saada kuulijat kuuntelemaan urheilulähetystä. Tuon ajan selostajilta edellytettiin muuttuvien tilanteiden ripeää havainnointia ja kykyä luoda draaman kaarta lähetykseensä, onhan hänen mukaansa draama oleellinen elementti urheilukilpailutilanteissa. Suomen Urheilumuseon (2013) historiaan on kirjattu koko kansan tietoisuu-

teen, ensin radion ja sittemmin television myötä nousseita Yleisradion urheiluselostajia, joita olivat muun muassa Pekka Tiilikainen, Anssi Kukkonen ja Antero Mertaranta.

Televisioidut urheilulähetykset rantautuivat suomalaiskoteihin 1960-luvulla. Televiointien alkutaipaleella kuitenkin vallitsi pelko siitä, että lähetyksien vuoksi paikalla olevaa yleisöä olisi entistä vähemmän paikalla, jonka vuoksi urheilulähetyksistä luovuttiin. (Laine & Itkonen 2009, 203.) Pänkäläinen (1998, 16) muistuttaa teoksessaan uhkakuvien toteutuneen, jolloin vuonna 1931 jalkapallomaatottelun radioinnin seurauksena suuri osa yleisöstä jäi kotiinsa. Laine & Itkonen (2009, 203) kertovat, että edistystä urheilutelevisiolähetyksien suhteen oli kuitenkin nähtävillä, kun kotikatsojille esitettiin kansainvälisiä kilpaluja otteluja kotimaisen urheilun sijaan, sillä jo tuolloin 1960-luvulla talvi- ja kesäolympialaiset olivat katsotuimpia televisiolähetyksiä Suomessa.

Televisiolähetyksien yleistyminen loi urheiluselostuksille uudenlaisen haasteen. Selostajalle ei enää riittänyt vain pelitapahtumien selostaminen, vaan hänen tulisi saada television katsojat kiinnostumaan ja innostumaan urheilulajista selostuksensa kautta. Aivan kuten radiossa, niin myös television urheiluselostajan tärkeimpiä tehtäviä oli uudenlaisen jännitteen ja jännityksen luominen urheilulähetyksen ympärille, draamaa unohtamatta. Televisiokuvan myötä, katsojat näkisivät mitä ruudussa tapahtuu. Tämä edellytti selostajilta uudenlaista tarkkuutta, sillä virheellinen selostaminen näkyi ja kuului kotivastaanottimissa välittömästi. (Laine & Itkonen 2009, 203.)

Saksela (2012, 87–88) kertoo teoksessaan, että tuohon aikaan selostajien tuli pitää taukoja puheestaan ja antaa uudella tavalla vain televisiokuvan puhua puolestaan. Wenner (1989, 31) toteaa, että televisiosta ottelua katsottaessa saavat katsojat täysin eri näkökulman kuin paikan päällä olevat katsojat. Hänen mukaansa, televisiolähetyksessä katsojille on helpompi kanavoida mitä lähetyksessä tulisi ottelussa seurata, kun taas paikan päällä olevat katsojat joutuvat valintatilanteeseen siinä, seuraisivatko he pelaajia, pelikentän reunalla olevia muita joukkueen jäseniä tai muita paikan päällä olevia katsojia. Ottelussa olevalla katsojalla on valinnan varaa, mitä seurata, mutta television katsojan seurattavuuden valinnan tekevät ottelulähetyksestä vastaava tuotanto.

Internet ja sosiaalinen media toivat 2000-luvun alusta lähtien uudenlaista kuluttamistapaa urheilumediassa. Näiden välityksellä muun muassa urheilutulokset ja muut uutiset saavutettiin lähes reaaliaikaisesti. Nicholsonin (2007, 27–28) mukaan tämä oli murros urheilukuluttajille, sillä Internetin myötä haettava tieto oli mahdollisuus saavuttaa mistä tahansa maailman kolkasta, mihin kellon aikaan tahansa. Sosiaalisen median myötä urheilumedian sisältöön pystyivät vaikuttamaan ammattimaisten urheilutoimittajien lisäksi itse urheilijatkin. (Suomen Urheilumuseo 2013.)

5.2 Internet murtamassa selostajien tiedonhakua

Internetin käyttöönotto on muuttanut selostajien tiedonhaun menetelmiä. Nykyisin selostajien taustatiedon tueksi haetaan tietoa nopeasti ja vaivattomasti Internetin hakukoneista. Vielä 1990-luvulla asiat olivat toisin, sillä selostajien työkaluihin eivät kuuluneet Internetin tarjoamat hakukoneet, vaan tiedon saamiseksi jouduttiin näkemään todellista vaivaa.

Yleisradio esitti 1990-luvulla jalkapallon, tarkemmin sanottuna englantilaisen jalkapallosarjan, otteluita. Nämä lähetykset saivatkin mainion vastaanoton tuon ajan penkkiurheilijoissa Suomessa. Suomisen (2016, 17) mukaan tuolloin selostusta varten tehty ennakkotyö oli hyvin erilaista kuin tänä päivänä. Hän kertoo, että silloisessa toimituksessa oli mahdollisuus selata sarjan kausijulkaisuja, joista pystyi tekemään jonkinlaisen pohjatyon, mutta viikoittainen seuraamistyö tehtiin sanomalehtien avulla. Suominen muistelee, että Yleisradion toimitukseen tilattiin joka viikko edellisen viikonvaihteen merkittävimpiä sanomalehtiä Englannista, kuten esimerkiksi Daily Telegraphin, The Timesin tai The Guardianin kaltaisia julkaisuja. Brittilehdet käsittelivät tuohon aikaan jo tarkasti joukkueiden yksittäisiä tilastoja ja pelaajien loukkaantumisia, joiden avulla hän kertoo tehneensä valmisteluja viikonlopun selostusta varten.

Suominen näki, että viimeinen silaus tehtiin kuitenkin vasta selostuskopissa. Hän muistelee aikaa, jolloin vielä vajaat 30 vuotta sitten käytäntö oli erilainen, koska kokoonpanoja ei ollut Suomessa saatavilla, sillä hän tietää, että nykyisin ne on helppo hankkia netistä viimeistään tuntia ennen itse ottelua. Hänen mukaan ainoa mahdollisuus saada kokoonpanot ennen ottelua oli soittaa noin tunti ennen ottelun alkua

Yleisradion lankapuhelimella pelipaikkana olleelle stadionille, kuuluihan jalkapallo-lähetykseen olennaisesti joukkueiden avauskokoonten kertominen. Tuolloin langan toisessa päässä vastasi yleensä vahtimestari tai seuran mediahenkilö, joka kertoi kokoonpanot ja hän kertoo, että nämä sitten kirjoitettiin käsin itselleen ylös. (Suominen 2017, 17–18.)

Saman sarjan selostuksista vastasi myös Antero Mertaranta usean vuoden ajan. Mertarannan mukaan tiedonvälityksessä on tapahtunut valtava muutos verrattuna oman selostajauransa alkuaikoihin, kun nykyään hänenkin mielestään kaiken tarvittavan taustatiedon löytää internetistä. Hän kertoo samasta kokemuksesta kuin Suominenkin, jossa lauantain suoraa lähetystä varten tuli Suomesta soittaa Englannin ottelupaikkakunnille ja kysyä ottelun kokoonpanot suoraan sieltä, koska niitä ei ollut mistään tuolloin saatavilla. (Nevalainen 2005, 118–119.)

Kaupallisen urheilukanavan, Eurosportin, palveluksessa selostajauransa aloittanut Mikko Innanen (2016, 18) kertoo, että myös heillä tiedonhaku oli hyvin erilaista tuohon aikaan. Innanen kertoo vaihtelevan tietoa joukkueiden pelaajista muiden ruotsalaiskollegojen tapaan. Tämän lisäksi Innanen muistelee, että Tukholman Eurosportin toimituksessa oli tuolloin yksi henkilö, jolle maksettiin selostajien taustatöiden tekemisestä.

Suominen (2017, 19–20) kertoo etsivänsä vain jonkin verran taustatietoa pelaajista selostustaan varten. Hän ei pidä tärkeänä muistaa ulkoa ja sanoa selostuksen aikana vanhoista pelaajasiirroista. Hänen mielestään tiedon rajaamisessa täytyy pohdita, onko tietty asia poikkeava tai mielenkiintoinen. Esimerkkinä hän voisi nostaa yksittäisen tilaston, jossa todettaisiin pelaajan tehneen edellisellä kaudella 21 maalia, mutta kuluvalle kaudelle vain neljä. Maalien lukumäärä olisi täten selkeästi toisistaan poikkeava, ja näin ollen tilastossa olisi taustalla hänen mielestään syvempi merkitys. Suominen kertoo pyrkivänsä painamaan mieleensä merkitsemällä jokaisen pelaajan kohdalle vain muutaman oleellisen taustatiedon. Hänen mukaan lähe-tyksen alkuun kuuluu vain muutama perusasia, jotka olisi hyvä kertoa aina. Tällaisia olisivat muun muassa joukkueiden avauskokoonten, ottelun merkitys, pelipaikka, ottelun erotuomarit ja seuraamisen arvoiset pelaajat. Suominen mielestä pelin ja pelin luonne tulisi määrittää pitkälti sen, mitä selostaja tulee kertomaan katsojille. (Suominen 2017, 20).

Mertarannan (2012, 94–95) mukaan selostajilta tulisi löytyä laajaa tietopohjaa lajista. Hän korostaa, että selostuskoppiin ei mentäisi vain selostamaan sitä, mitä silmillään näkee. Eikä hänen mukaansa riitä, että siellä kerrottaisiin tilastoja, joita selostaja on papereihinsa kirjannut. Kun pohjatyöt ovat kunnossa, tulisi hänen mukaansa antaa tapahtuman viedä mennessään. Hänen mukaansa jännitteen tulisi säilyttää, katsojaa ei saisi ohjata johonkin suuntaan, esimerkiksi ennakoimalla ottelun lopputulosta.

Kuusinen (2017, 20) kertoo kirjoittavansa ottelua varten kuulakärkikynällä paperille tietyt tilastot. Näihin kuuluvat muun muassa tilanne sarjataulukossa, paljonko joukkueilla on piste-eroa toisiinsa, onko toinen vaarassa pudota sarjasta tai kuinka paljon toisella joukkueella on matkaa Euroopan seurajoukkue-turnauspaikkoihin oikeutaviin sijoihin? Lisäksi hän kertoo kirjoittavansa paperille viisi tai kuusi virkettä, joilla hän aloittaa lähetyksen. Hänen mukaansa katsojan tulee tempaista otteluun mukaan heti.

Huolellisesta valmistautumisesta pidetään selostajien ammattikunnassa erittäin tärkeänä osana työskentelyä. Vaikka selostajilta edellytetään vihkiytyneisyyttä selostamaansa lajiin, ymmärrystä lajin taktisuudesta ja selostajalla tulisi olla omaa innostuneisuuttakin lajia kohtaan, on heidänkin muistikapasiteetti rajallinen tietoa taustatietoa hankittaessa. Selostajissa on kuitenkin eroavaisuuksia, miten kukin valmistautuu ottelulähetykseen ja myös eroja siinä, millaisen taustatiedon selostaja kokee tarpeelliseksi käyttää ja missä kohdassa lähetystä. Katsojakokemukseen vaikuttaa olennaisesti myös se, miten selostaja rytmittää itse ottelun selostamisen ja taustatiedon kerronnan.

5.3 Selostajan rooli osana urheilulähetystä

Urheiluselostajien kilpailu alalla on erilaista ja melko raadollista. Urheiluselostajat ovat herkästi arvostelun kohteena. Harva selostaja onnistuu miellyttämään kaikkia. Selostajia kohtaan pystyy katsoja muodostamaan oman mielipiteensä nopeasti, sillä selostajan onnistuminen ottelussa vaikuttaa myöskin lähetyksen katsojakokemukseen. Antero Mertaranta toteaa, että urheiluselostajan ei tarvitse aina miellyttää

kaikkia, mutta hän pitää tärkeänä oikeanlaisen tavan ottaa palautetta vastaan. (Nevalainen 2005, 164.)

Veijo Hietalan (1996, 109–112) mukaan televisiourheilun selostajien tehtävänä on paitsi selittää katsojille tv-kuvan sisältöä, myös kommentoida kuvan ulkopuolisia tapahtumia. Hänen mukaan selostaja luo visuaalisesta kirjosta yhtenäisen tarinan, antaa sille tulkinnalliset kehykset. Kiihtyneillä huudahduksillaan ja kommenteillaan selostaja ohjaa kotikatsojan reaktioita, sillä tv-katsojan ärsykekentästä puuttuu elävän katsomon suggestiivinen läsnäolo. Hietala kuvailee selostajan olevan tapahtumien näkymätön suodatin, jolla näyttäisi olevan sama näkökulma tapahtumiin kuin kotikatsojalla. Näin ollen selostajan ääneen ajattelu ohjaa, miten tv-katsoja tulkitsee näkemäänsä. Lisäksi hänen mukaan televisiokatsojalle on tärkeää, että loppuratkaisussa keskitytään voittajiin, selostusta myöden.

Whannelin (1992, 60–63) mukaan selostaja tiedostamattaan luo lähetykseensä voimakkaita draamallisia elementtejä. Selostajan suorituksesta pystyy erottamaan aristotelisen kertomusrakenteen, eli siitä pystyy erottamaan alun, keskikohdan ja lopun.

Laine & Itkonen (2009, 218) linjaavat teoksessaan, että vaikuttavuus urheiluselostuksissa on säilynyt kaikkien näiden vuosien ajan vahvana. Heidän mukaan, selostajat eivät voineet entiseen tapaan pitäytyä vanhassa urheiluselostamisen perinteessä "sinivalkoisena kansainvalistajana", vaan puhunta on mukautettu urheilulähetysten uuteen formaattiin, sillä uuden sukupolven selostajat rakentavat kerrontaansa edellisten kollegojen tekemiset tuntien. Mertarantakin tunnistaa tämän ilmiön, jossa selostajalegendojen kautta on ammennettu tietoa, kuinka selostusta tulisi tehdä. (Nevalainen 2005, 15–16.) Laine & Itkonen (2009, 218) jatkavat, että heidän mielestä nykyajan selostajat pyrkivät luomaan kerronnallaan muun muassa yhteisöllisyyttä, joiden välityksellä luotaisiin urheiluselostuksiin vaikuttavuutta. He muistuttavat samalla alan kovasta kilpailusta, erilaisten mediamuotojen ja sisällöntuottajien välillä, joten myös urheiluselostajien välillä kilpailu on kiristynyt. He pitävät lähtölaukauksena Suomessa viimeistäänkin sitä, kun Antero Mertaranta syrjäytti Hannu-Pekka Hännisen Yleisradion jääkiekkoselostajana.

Antero Mertarannan (2012, 92) mukaan sen kuulee heti, kenestä on selostajaksi. Hänen mukaansa hyvä huomiointikyky, nopea reagointi kentällä tapahtuviin asioihin ja spontaaninen, innostava ote selostamaansa asiaa kohtaan ovat tärkeitä taitoja selostajalle. Hän jatkaa, että tärkeää olisi myös löytää heti alkumetreillä omaleimainen, persoonaan menevä selostustyyli.

Selostajalle on tärkeää ymmärtää selostettavan urheilulajin kulttuuria, tulkita tapahtumia asiantuntijan otteella ja reagoida tilanteisiin salamannopeasti. Valveutuneille penkkiurheilijoille ei riitä selostuksessa pelkkä rytmi ja äänen voimakkuuden vaihtelut, vaan he kaipaavat jatkuvasti yksityiskohtaisempia tietoja esimerkiksi pelitaktiikasta tai ottelun taustoista. (Laine & Itkonen 2009, 218.) Suominen (2017, 18) korostaakin, että selostajan tulisi olla perillä lajin taktisista trendeistä ja tavoista, joilla valmentajat peluuttavat joukkueitaan.

Laine & Itkonen (2009, 212) näkevät nykytilanteen niin, että urheilun tuotteistuksessa uudella tavoin myös selostajat ja selostukset ovat asemoitumassa osaksi kokonaisuutena. Selostajan rooli voi olla myös viihdyttäjä, jolla hän edistää urheilutuotteen myyntiä. He näkevät, että suorassa lähetyksessä selostajan tulisi käyttää erityistä harkintakykyä tuodessaan omia mielipiteitään julki.

Jotkut selostajat ovat tyyliltään räiskyvämpiä persoonia kuin kollegansa. Omaan persoonallisuutta ei kuitenkaan kannattaisi lähteä muuttamaan työssään, vaan selostajan tulisi olla oma itsensä myös selostuskopissa. Samaa mieltä on myös Tapio Suominen (2017, 25), jonka mukaan selostajan olisi tärkeää pystyä olemaan oma itsensä. Hänen mielestään antakoon sen kuulua, mikäli selostajalla on jollain tapaa massasta poikkeava persoona. Hän uskoo, että selostustrendit ovat osittain vaikuttaneet siihen, minkälaisia selostajia vuosien saatossa ollaan nähty. Suominen nostaa esimerkkeinään vuonna 1995 koko kansan tietoisuuteen jääkiekkoselostuksensa vuoksi nousseen Antero Mertarannan, joista esimerkiksi hänen puherytmiään alettiin Suominen mukaan suosia tuohon aikaan muiden selostajien toimesta. Suominen kertoo, että hän varoisi viimeiseen asti sitä, että selostaja loisi itselleen tarkoituksellisesti jonkinlaisen muotin tai tavan, jota selostajan olisi pakko noudattaa illasta toiseen, sillä hänen muistuttaa, että rakennettu imago ei kanna loppuun asti.

Nykyisin selostajat kilpailevat urheilufaniuden ja urheilukarnevalismin värittämällä mediakentällä, mikä on aikojen saatossa tuotteistettu osaksi globaalia viihdeteollisuutta. Tämän myötä urheiluselostuksia on alettu muokkaamaan niin, että ne sopivat paremmin asetettuihin viihdeteollisuuden standardien raameihin. (Laine & Itkonen 2009, 218.)

5.4 Televisio muokkaa urheilua

Television vaikutukset näkyvät tämän päivän urheilussa. Televisio on aikojen saatossa muuttanut useita lajeja. Kun urheiluohjelmien pituutta ei tiedetä, niitä on ollut vaikea sijoittaa ohjelmakaavioihin. (Pänkäläinen 1998, 34.) Gilesin (2003, 223) mukaan urheilujournalismia tarkasteltaessa ovat urheilijat television vuoksi joutuneet jatkuvan tarkkailun alaiseksi, sillä televisio taltioi urheilijan liikkeitä ja ilmeitä. Pänkäläinen (1998, 16) linjaa television määräävän urheilukenttien marssijärjestyksen tänä päivänä. Television myötä, katsotuimpien lajien kohdalla, kuten esimerkiksi jääkiekossa on jouduttu tekemään sääntömuutoksia. Jääkiekon jatkoajan äkkikuolema - systeemi on esimerkki sovelletusta televisioinnista, olkoonkin, että tämä tuo lajiin myös uudenlaista maustetta, ennen kaikkea draamaa, elementtejä, joita televisiokatsojat rakastavat. (Pänkäläinen 1998, 34.)

Jalkapallo on lajina erinomainen esimerkki siitä, missä on sitkeästi vastustettu sääntömuutoksia. Jalkapallon etuna näyttääkin olevan, että se on kaikesta huolimatta yhä yksi maailman pelatuimmista sekä seuratuimmista tv-lajeista. (Pänkäläinen 1998, 35.) Jalkapallo-ottelun aikana ei esimerkiksi nähdä lainkaan mainoskatkoja, jolloin peli jouduttaisiin hetkellisesti keskeyttämään. Televisio onkin muuttanut tärkeimmät urheilutapahtumat tuotteeksi, jota myydään kuin mitä tahansa ohjelmaformaattia. Televisiointi vaikuttaa tällöin kisojen aikatauluun, keston ja moneen muuhun tekijään. Yhdysvalloissa pelattava NFL:n finaaliottelu, Superbowl, on erinomainen esimerkki siitä, miten tuotteistettu tämä Yhdysvaltojen katsotuin urheilutapahtuma on. Joskus aikojen saatossa ottelu on jouduttu aloittamaan uudestaan, kun television katsojat eivät nähneet avauspotkua päälle ajettujen mainosten vuoksi. Tähän urheilutapahtumaan sisältyvät lukemattomat mainoskatkot, joiden tarjoamasta, muutamien sekuntienkin näyteikkunasta ollaan valmiita maksamaan jopa miljoonia.

Televisioon tarjottava hidastuskuva puolestaan on vaikuttanut siihen, että muun muassa isoilla jalkapallostadioneilla on isot näytöt, joilla kentän live-tapahtumat voidaan halutessa toistaa samaan tapaan ottelutapahtumassa kuin kotikatsojillekin. Tämä oli iso muutos perinteiseen penkkiurheiluun, jossa kokemukset olivat kertaluonteisia. Samalla alustalla voidaan ajaa myös ottelutapahtumassa mainoksia ja muita ohjeispalveluja. (Pänkäläinen 1998, 34.) (Nicholson 2007, 25.)

Televisio on vaikuttanut urheiluun toisellakin tavalla. Esimerkiksi kansainvälinen olympiakomitea oli vielä 1970-luvun alussa talousvaikeuksissa, joista se selvisi tv-sopimuksilla. Talousvaikeuksien ennalta ehkäisemiseksi saattavat isot tuotantoyhtiöt maailmalla ostaa kansallisia jalkapallosarjoja vain siksi, että voivat näyttää niitä jakelukanavillaan kussakin kohdemaassa. (Pänkäläinen 1998, 35.) Nicholson (2007, 25–26) muistuttaa muutoksesta, joissa ulkomaisten jalkapalloliigojen televisiointisopimuksista puhuttaessa ovat ne nousseet tärkeimmiksi tulonlähteiksi. Televisiointioikeuksien mukaantulon jälkeen, ovat niin yhteistyökumppaneiden näkyvyys hänen mukaansa lisääntynyt ja muuttunut arvokkaammaksi, samoin oikeuksista saatava arvo on ollut suuri tekijä joukkueurheilun ammattimaistumisessa. Pänkäläinen (1998, 16) on samoilla linjoilla teoksessaan, jossa hän näkee uusista urheilulajeista tai -sarjoista saatavien tv-maksujen olevan avainasemassa jo näitä suunnitellessa.

Pänkäläisen (1998, 36) mielestä urheilun lähestyessä muuta viihdetoimintaa se ei ole urheiluliikkeelle ongelmaton asia. Täten hänen mukaansa se luopuu monopoli- asemastaan ja ryhtyy kilpailemaan muiden viihdemuotojen kanssa näiden omilla aseilla. Nicholson (2007, 11–12) ja Pänkäläinen (1998, 36) julistavat tahoillaan väitteen, jossa urheilu kilpailisi muiden vapaa-ajanviettomuotojen vastaan siinä, miten ihmiset haluavat vapaa-aikansa viettää. Heidän mukaan, kun esimerkiksi urheilutapahtumassa tarvitaan yhä enemmän musiikkia yleisön viihdyttämiseen ja houkuttelemiseen, se samalla tunnustaa, ettei sen oma tuote enää riitä.

6 KÄYTTÄJÄTUTKIMUS VEIKKAUSLIIGAN TV-KATSOJISTA

6.1 Käyttäjätutkimuskysely ja sen toteutus

Opinnäytetyön tutkimuksellisen osuuden tueksi toteutettiin käyttäjätutkimuskysely, mikä oli suunnattu Veikkausliigan tv-katsojille. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, millaisena tv-tuotteena Ruudun välittämä Veikkausliiga oikein mielletään. Tuloksien toivottiin sisältävän vastaajilta myös kehitysehdotuksia ja toimeksiantajaa hyödyntävää arvokasta palautetta, joiden avulla Veikkausliigan tv-tuotetta voitaisiin kehittää tulevaisuudessa entistä paremmaksi. (Liite 1.)

Aineistohankinnan menetelmänä käytettiin verkkokyselyä, sillä vastaajien suhteen selkeä kohderyhmä, Veikkausliigan tv-katsojat, oli tunnistettavissa. Kyselyn tuloksia analysoidaan sekä kvantitatiivisin eli määrällisen tutkimuksen- että kvalitatiivisin eli laadullisen tutkimuksen keinoja käyttämällä. Kyselylomakkeen avoimet kysymykset, joissa tähdätään olemassa olevan palvelun kehittämiseen, voidaan lukea laadullisen tutkimuksen tarkastelun piiriin. Kyselylomakkeen monivalintakysymyksissä käytettiin kvantitatiivisia kysymyksiä, joissa käytettiin Heikkilän (2014) teoksessa esitettyä Likert-asteikon menetelmää.

Tutkimuksellisessa osuudessa tärkeimmät tutkimuskysymykset ovat, miten tärkeänä Veikkausliigan tv-katsojat kokevat otteluiden selostajat ja kuinka merkittävästi katsojakokemukseen vaikuttavat selostajan ja koko ottelun tuotannosta vastaavan tiimin onnistuminen yksittäisessä lähetyksessä. Tutkimuskysymyksien lisäksi kyselyllä haluttiin selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat Veikkausliigan tv-tuotteen laatuun kaudella 2018. Tuloksien analysoinnin avulla pyrimme selvittämään myös, mitä kotimaisen pääsarjataso jalkapallon katsoja toivoisi ideaalilta Veikkausliigan tv-lähetykseltä. Tutkimuksellinen osuuteen sisällytettiin myös palautteiden ja kehitysehdotuksien mahdollisuus toimeksiantajan tv-tuotteen parantamiseksi.

Tutkimuksen kysymykset laadittiin KyselyNetti -portaalin avulla, joista Veikkausliigan tv-tuotetta koskevat kysymykset esitellään ensin tekstimuodossa, jonka jälkeen analyysin tukena käytetään kyselyn tuloksista havainnollistavia kaavioita. Kyselylo-

make sisälsi kymmenen monivalintakysymystä sekä kolme avointa kysymystä. Kysymykset jaoteltiin eri aihealueisiin, joissa halusimme selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat Veikkausliigan tv-tuotteen laatuun. Tuloksista analysoidaan ensin monivalintakysymyksistä saadut vastaukset ja tämän jälkeen tarkastellaan osanottajien vastauksia avoimiin kysymyksiin.

Kyselylomake oli auki 17.4.–20.4. välisen ajan. Kyselylomakkeen julkistaminen ajoitettiin huhtikuulle, ajankohtaan, jolloin uusi Veikkausliigakausi vihellettiin käyntiin. Veikkausliigan avauskierroksen 7. huhtikuuta ja kyselylomakkeen päätöspäivän 20. huhtikuuta välinen aika piti sisällään 14 Veikkausliigan ottelua ja saman määrän yksittäisiä tuotantoja ottelupaikkakunnilta. Lisäksi ajankohta sisälsi Veikkausliigan tv-tuotteeseen lukeutuvan Futiskierros -ohjelman, mikä esitettiin valtakunnallisella Nelonen -kanavalla sunnuntaina 15. huhtikuuta. Toimeksiantajan toiveesta kyselyn ajankohta oli suunnattu niin, että uusi sarjakausi oli ehtinyt pyörähtää toden teolla käyntiin, jotta lomakkeeseen vastaajat olivat ehtineet tutustumaan Veikkausliigan uudistettuun tuotantotekniikkaan. Tällä pyrittiin välttämään sitä, että tutkimukseen osallistujat olisivat vastanneet kyselyyn edellisten kausien tv-tuotteen tuotantoihin pohjautuvilla tiedoilla.

Käyttäjätutkimuskyselyyn vastasi 148 Veikkausliigan tv-tuotteesta kiinnostunutta katsojaa. Kyselylomakkeen vastaajat tavoitettiin kahden kanavan kautta, joista ensimmäiset vastaajat löysivät kyselyyn toimeksiantajan aktiivisen Facebook-sivuston kautta. Toisen kanavan kautta tulleet osanottajat löysivät kyselyn FutisForum2 -keskustelupalstalta päivää myöhemmin. Kyselylomakkeen vastaajajoukon rajaaminen onnistui KyselyNetti -portaalissa, josta kyselyn laatijalla oli mahdollisuus seurata, minkä jaetun linkin kautta vastaajat olivat kyselyyn päätyneet. Toisin sanoen, Ruudun Facebookin sekä FutisForum2:n kautta jaetut kyselylomakkeeseen johtaneet linkit olivat erilaisia toisiinsa nähden. Kyselyn vastaajajoukkoa ei rajata kysymyksissä, joissa osanottajilla oli valittavanaan valmiit vastausvaihtoehdot.

Joihinkin lomakkeen kohtiin sisällytettiin kysymyskohtainen vapaan sanan osio, joihin vastaajalla oli mahdollisuudet tuoda omia mielipiteitään julki asian tiimoilta. Tuloksia analysoitaessa nostetaan esiin ainoastaan Futisforum2 –keskustelupalstan tuomat mielipiteet ja kehitysehdotukset Veikkausliigan tv-tuotetta kohtaan, sillä Ruudun Facebookin kautta tulleissa vastauksissa ei osanottoa vapaan sanan osioihin

juurikaan ollut. Vapaan sanan mukana tulleita ottelukohtaisia esimerkkejä ei tuloksia esiteltäessä oteta huomioon, vaan nämä palautteet ollaan vastaanotettu tutkimuksen ulkopuolella toimeksiantajan toimesta. Toimeksiantajan toimesta myös toimitettiin viisi kappaletta kahden kuukauden maksullisten Ruutu -palvelujen katseluun oikeuttavia lahjakortteja kyselyn lopussa vapaaehtoisen arvonnän voittajien kesken.

6.2 Vastaajajoukko

Oletko... *

130 (87.8%): Mies

15 (10.1%): Nainen

3 (2.0%): En halua vastata

Kuvio 1. Käyttäjätutkimuskyselyn sukupuolijakauma.

Veikkausliigan käyttäjätutkimuskyselyyn saatiin kaikkiaan vastauksia 148 osanottajalta. Kysyttäessä lomakkeen ensimmäisessä kysymyksessä vastaajan sukupuolta, vastaajista enemmistö olivat miehiä (87,84 %, 130 vastaajaa) ja vähemmistö naisia (10,1 %, 15 vastaajaa.) Loput osanottajat päätyivät vaihtoehtoon, jossa he eivät halunneet tuoda omaa sukupuoltaan julki (2,0 %, 3 vastaajaa.) Kuviosta 1 voidaan tulkita kyselyyn vastaajien sukupuolijakaumaa, mikä osoittaa valtaosan vastaajista olleen miehiä, mutta ilokseni huomasin vastaajien joukosta löytyneen myös naisnäkökulmaa.

Ikä... *

15 (10.1%): Alle 20 vuotta

22 (14.9%): 20-24 vuotta

31 (20.9%): 25-29 vuotta

20 (13.5%): 30-34 vuotta

15 (10.1%): 35-39 vuotta

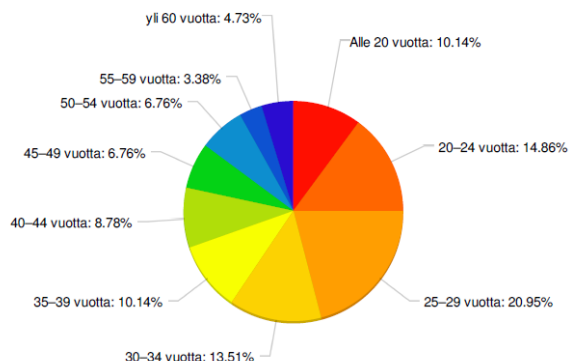
13 (8.8%): 40-44 vuotta

10 (6.8%): 45-49 vuotta

10 (6.8%): 50-54 vuotta

5 (3.4%): 55-59 vuotta

7 (4.7%): yli 60 vuotta

Kuvio 2. Käyttäjätutkimuskyselyyn ikäjakauma.

Toimeksiantajan toiveesta, kyselyyn vastanneiden osanottajien ikäjakauma haluttiin selvittää mahdollisimman tarkasti lomakkeen toisessa kysymyksessä. Osanottajat toivat ikävuotensa ilmi valittuaan vaihtoehdoista sopivimman, joita olivat: alle 20-, 20–24-, 25–29-, 30–34-, 35–39-, 40–44-, 45–49-, 50–54-, 55–59- tai yli 60 vuotta.

Kuviosta 2 on nähtävillä vastaajien ikäjakauma, joissa 25–29 vuotiaat osanottajat tavoitettiin parhaiten (20,9 %, 31 vastaajaa.) Tämän ikävuoden molemman puolen haarukkaan osui myös jakauman toiseksi ja kolmanneksi suosituimmat vaihtoehdot, 20–24- (14,9 %, 22 vastaajaa) ja 30–34 vuotiaiden (13,5 %, 20 vastaajaa) vastajakunnat. Mentäessä kohti vaihtoehdoissa annettuja vanhempia ikävuosia, oli 55–59- (3,4 %, 5 vastaajaa) ja yli 60 vuotiaiden (4.7 %, 7 vastaajaa) kyselyyn vastanneiden osuudet olivat pienimpiä. Kuten kuvion kertomasta ikäjakaumasta voidaan nähdä, että kaiken kaikkiaan vastauksia saatiin laajalti eri ikäisiltä Veikkausliigan tv-katsojilta.

Millä laitteella katsot Veikkausliigaa? *

74 (50.7%): Ruutu -palvelusta
(www.ruutu.fi)

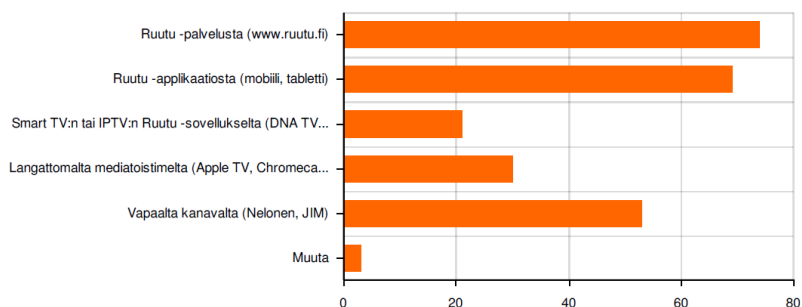
69 (47.3%): Ruutu -
applikaatiosta (mobiili,
tabletti)

21 (14.4%): Smart TV:n tai
IPTV:n Ruutu -sovellukselta
(DNA TV, Elisa Viihde, Telia
TV)

30 (20.5%): Langattomalta
mediatoistimelta (Apple TV,
Chromecast)

53 (36.3%): Vapaalta kanavalta
(Nelonen, JIM)

3 (2.1%): Muuta

Kuvio 3. Käyttäjätutkimuskyselyn tulosjakauma kysyttäessä millä laitteella katsot Veikkausliigaa.

Kolmannessa johdattelevassa kysymyksessä tarkastelun kohteena oli se, että millä laitteella käyttäjätutkimuskyselyn vastaajat seuraavat Veikkausliigaa. Osanottajien tuli valita laitteista yksi, joilla hän seuraa yleisimmin Veikkausliigaa. Kysymyksen laite-esimerkit sisälsivät mahdollisuuden katseluun Ruudun selainpohjaisen palvelun-, Ruudun applikaation-, Smart- tai IPTV:n Ruudun sovelluksen-, langattoman mediatoistimen- tai vapaan kanavan välityksellä.

Kuviosta 3 on nähtävillä vastaajien jakauma kysymyksessä, jossa haluttiin selvittää, millä laitteella osanottajat katsovat Veikkausliigaa. Vastaajista yli puolet seuraavat Veikkausliigaa Ruudun selainpohjaisen palvelun kautta (50,7 %, 74 vastausta). Toiseksi suosituimmaksi vaihtoehdoksi osoittautui katselu Ruudun applikaation kautta (47,3 %, 69 vastausta). Kolmanneksi suosituimmaksi vaihtoehdoksi valikoitui katselu vapailta kanavilta (36,3 %, 53 vastausta). Annetuista vaihtoehdoista vähiten kannatusta saivat Ruudun Smart TV:n tai IPTV:n sovellukset (14,4 %, 21 vastausta) ja kysymyksessä annettu katseluvaihtoehto muun laitteen kautta (2,1 %, 3 vastausta).

Kuviosta 3 voidaan huomata, että kyselyyn vastauksien jakauman perusteella suurin osa luottavat Ruudun selainpohjaiseen palveluun, jossa esitetyt urheiluisällöt

näkyvät tietokoneen selaimen lisäosien menetelmiä käyttäen. Käyttäjät, jotka seuraavat Veikkausliigaa Ruudun applikaation välityksellä, vastaavat toimeksiantajan ideologiaa siinä, missä Ruudun palveluita voi katsella laitteelta kuin laitteelta, missä ja milloin vain. Vastauksista suosituksi vaihtoehdoksi osoittautui vapaat kanavat, joiden kautta katselusta puhuttaessa tarkoitetaan Nelonen -kanavalla kerran kuukaudessa esitettävää Futiskierrosta. Myös JIM-kanava näyttää tulevalla kaudella Veikkausliigan otteluita, mutta kyselyn julkioaikana ei kanavalta otteluita näytetty.

Yllättävää mielestäni on se, että kysymyksen vähiten kannatusta saaneet katselun mahdollistavat laitteet ovat ne, joista ottelua voisi seurata suoraan televisiosta. Näkemykseni kuitenkin on, että esimerkiksi Smart –ominaisuuden omaavia televisioita ei kuitenkaan aivan jokaisesta kotitaloudesta löydy, joten tämän vuoksi vastausvaihtoehdon kannatus on ollut pienempää kuin perinteisimmillä katselun menetelmillä. Oma kokemukseni kysymyksen tiimoilta perustuu jäljellä oleviin vaihtoehtoihin, sekä langattoman mediatoistimen että Smart- tai IPTV:n sovelluksen kautta Ruutua katseltaessa ovat katselukokemukseni olleet lähes poikkeuksetta pätkimättömiä ja sulavia.

6.3 Veikkausliigan tv-tuotetta koskevat kysymykset

Kysyttäessä lomakkeen osanottajilta, kuinka tyytyväinen olet ollut oleellisesti ottelulähetyksiin kuuluviin erilaisiin tekijöihin, annettiin vastaajalle näistä valmiit vaihtoehdot. Vastaajan tyytyväisyyden aste mitattiin Likert-asteikon menetelmin, joissa vaihtoehtoina olivat tyytymätön, jonkin verran tyytymätön, tyytyväinen ja erittäin tyytyväinen. Lisäksi vastaajalle annettiin mahdollisuus valita vaihtoehto, en osaa sanoa, kunkin tekijän kohdalla. Kysymyksessä tiedusteltiin vastaajien tyytyväisyyttä ottelulähetyksien toimivuuden ja sulavuuden-, otteluselostuksien-, lähetyksien kuvauksen ja ohjauksen-, ottelulähetyksissä käytettävän grafiikan- ja lähetyksissä esiintyvän kuvan- ja äänenlaadun suhteen.

Kysymyksessä, jossa mitattiin katsojien priorisointia ottelulähetyksien eri tekijöiden välillä, annettiin vastaajalle valmiit vaihtoehdot. Kysymyksen tekijöihin lukeutuivat ottelulähetyksien toimivuuteen ja sulavuuteen-, otteluselostuksiin-, lähetyksien ku-

vaukseen ja ohjaukseen-, ottelulähetyksissä käytettävään grafiikkaan- ja lähetyksissä esiintyvien kuvan- ja äänenlaatuun liittyvät kysymykset, joissa tiedusteltiin, kuinka tärkeänä katsoja pitää näitä tekijöitä ottelulähetyksissä. Kysymyksessä vastaajalle esitettiin vaihtoehdot Likert-asteikon muodossa, jotka olivat en lainkaan tärkeänä, jonkin verran tärkeänä, tärkeänä ja erittäin tärkeänä, joista vastaajan tuli valita itselleen vaihtoehdoista sopivin. Lisäksi osanottajalle annettiin mahdollisuus valita vaihtoehto, en osaa sanoa, kunkin tekijän kohdalla.

Peräkkäisissä kysymyksissä, joissa vastaajan tuli miettiä omaa tyytyväisyyttään ottelulähetyksiä kohtaan, ja kysymyksessä, jossa vastaaja laitettiin pohtimaan hänelle tärkeitä ottelulähetyksen tekijöitä, annettiin osanottajalle myös mahdollisuus tuoda omia mielipiteitään aiheen tiimoilta vapaan sanan osiossa.

Toimeksiantajan Veikkausliigan tv-tuotteeseen sisältyvät Ruudussa esitettävien otteluiden lisäksi erikoislähetyksiä, joiden tärkeyttä, onnistuneisuutta ja mahdollisia kehityskohtia tiedusteltiin vastaajilta kyselylomakkeen keskivaiheilla. Studiolähetyksiksi kutsutaan lähetyksiä, joissa lähetykseen tuodaan lisäarvoa IS:n tuottama studiolla. Kyselylomakkeessa tiedusteltiin ensin vastaajilta, kuinka tärkeänä he ylipääntään pitivät studiolähetyksiä. Tämän jälkeen vastaajien tuli miettiä, kuinka tärkeänä he pitivät studiolähetykseen oleellisesti kuuluvia eri tekijöitä. Katsojat laitettiin pohtimaan, kuinka tärkeänä he pitivät lähetyksissä studion ulkoasua, studiovieraiden tunnettavuutta, lähetyksissä käytettävien inserttien käytettävyyttä ja koko studion asiantuntevuutta lajista. Molemmissa kysymyksissä osanottajalle annettiin valmiit vaihtoehdot Likert-asteikkoa käyttäen, joissa vaihtoehdot olivat en lainkaan tärkeänä, jonkin verran tärkeänä, tärkeänä ja erittäin tärkeänä. Lisäksi vastaajalle annettiin mahdollisuus päätyä vaihtoehtoon, en osaa sanoa, jos hän koki tämän vaihtoehdon tarpeelliseksi kysymykseen vastattaessa.

Valtakunnallisella Nelonen –kanavalla esitetyn sarjakauden ensimmäisen Futiskierroksen tiimoilta kysyttiin osanottajilta, miten Futiskierrosta tulisi lähteä kehittämään. Kysymys oli vapaaehtoinen, johon vastaaminen tapahtui tälle varatussa vapaan sanan osiossa.

Ennen Veikkausliigakauden alkua Ruutu välitti kotimaisen jalkapallon Suomen Cupin otteluita omissa jakelukanavissaan. Osanottajan tyytyväisyyttä Suomen Cupin

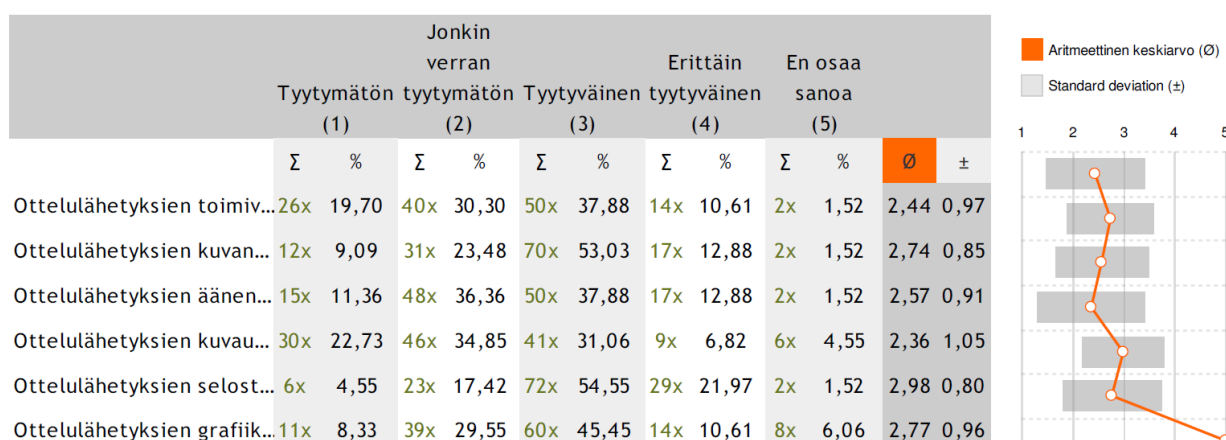
tv-tuotetta kohtaan mitattiin annetuin vaihtoehdoin, joita olivat en lainkaan tyytyväinen, jonkin verran tyytyväinen, tyytyväinen ja erittäin tyytyväinen. Vastaajalle annettiin mahdollisuus myös päätyä vaihtoehtoon, en osaa sanoa, jos hän koki sen tarpeelliseksi kysymykseen vastattaessa. Kysymyksen yhteyteen sisällytettiin myös vapaan sanan osio, johon vastaajalla oli halutessaan mahdollisuus tuoda omia kehitysehdotuksiaan ilmi Suomen Cupin tv-tuotteen kehittämiseksi.

Kyselylomakkeen lopussa saatettiin toimeksiantajan tietoon dataa osanottajilta, joissa kysyttiin, mitä muuta ohjelmasisältöä he katsovat Ruudusta urheilun lisäksi. Samoin vastaajilta kysyttiin, mitä urheilusisältöä he katsovat Ruudusta kotimaisen Veikkausliigan ohella. Näihin kysymyksiin vastattaessa oli osanottajalla valittavanaan valmiit vaihtoehdot, joissa ohjelmasisältöä koskevissa kysymyksissä nämä rajattiin Ruudun esittämiin ohjelmakategorioihin ja urheilusisältöä koskevissa kysymyksissä oli vastaajan avuksi lueteltu Ruudussa esitettäviä sekä kotimaisia että ulkomaisia urheilusarjoja.

6.4 Tutkimuksen tulokset ja analyysi

6.4.1 Monivalintakysymykset ottelulähetysten tekijöistä

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin tekijöihin ottelulähetyksissä? *

Kuvio 4. Käyttäjätutkimuskyselyyn tulosjakauma kysyttäessä tyytyväisyyttä ottelulähetysten tekijöitä kohtaan.

Kuviossa 4 on nähtävillä vastaajien jakauma kysymyksessä, jossa kysyttiin Veikkausliigan tv-katsojien tyytyväisyyttä ottelulähetyksien eri tekijöitä kohtaan. Kauttaaltaan aritmeettista keskiarvoa tulkittaessa nähdään, että kysymyksessä vastaajille annetun Likert-asteikon mukaan ovat osanottajat päätyneet vaihtoehtoihin tyytyväinen ja jonkin verran tyytymätön, ottelulähetyksien eri tekijästä riippumatta. Tämän osoittaa myös aritmeettisten keskiarvojen desimaaliset ääripäät (2,36–2,98), mitkä osuvat näiden vaihtoehtojen väliin.

Kysymystä tarkasteltaessa tekijäkohtaisesti nostetaan kuviosta ensin esiin opinnäytetyön aiheen ja tutkimuskysymyksen kannalta kiinnostavin tekijä, ottelulähetyksien selostajat. Vastaajista valtaosa ovat olleet selostajiin tyytyväisiä (54,55 %, 72 vastaajaa) tai erittäin tyytyväisiä (21,97 %, 29 vastaajaa). Puolestaan jonkin verran tyytymättömään (17,42 %) tai tyytymättömään (4,55 %) päätyneitä vastauksia nähtiin yhteensä 26. Kokonaisuutena tämän tekijän kohdalla huomataan, miten osanottajat ovat kokeneet otteluselostuksiin olleen kauttaaltaan tyytyväisiä. Muiden tekijöiden kohdalla eivät isoimmat otannat osuneet erittäin tyytyväisen tai tyytyväisen vaihtoehtoihin, joten mielestäni yllättävää on, että eniten tyytyväisyyttä koettiin juurikin selostajia kohtaan. Vastauksista voidaan siis huomata, että kirjoittaja itse ja samalla hänen kollegansa ovat onnistuneet alkukauden otteluissa luomaan toivottua tunnelmaa tv-katsojille.

Ottelulähetyksien toimivuuteen ja sulavuuteen ovat vastaajista valtaosa olleet joko tyytyväisiä (37,88 %, 50 vastaajaa) tai jonkin verran tyytymättömiä (30,30 %, 40 vastaajaa). Lähetysten toimivuuden ja sulavuuden vastausvaihtojen ääripään vaihtoehtoihin, erittäin tyytyväinen (10,61 % ja tyytymätön, (19,70 %) päätyivät yhteensä 40 vastaajaa. Mielestäni lähetyksien toimivuus ja sulavuus ovat avainasemassa tv-tuotteen uskottavuuden kannalta. Näen asian myös niin, että kuluttajan tulee huomioida myös itse, että omat käyttölaitteet ovat asianmukaisesti ajan tasalla. Mielestäni Ruutu –palvelun vastuulla on kuitenkin se, että heidän lähettämänsä Veikkausliigan ottelut näkyisivät sulavasti ja pätkimättä. Vastauksien jakaumasta voidaan tulkita, että katsojat ovat tyytyväisiä nykytilanteeseen, mutta enenevässä määrin osanottajilla on ollut myös vaikeuksia lähetyksien toimivuuden ja sulavuuden kanssa.

Näkisin, että eteenpäin kuitenkin ollaan menty kyseisen tekijän kohdalla, tästä olkoon seurauksena jatkuvasti uudistuvat ja kehittyvät Ruutu –palvelun monimuotoiset käyttömahdollisuudet.

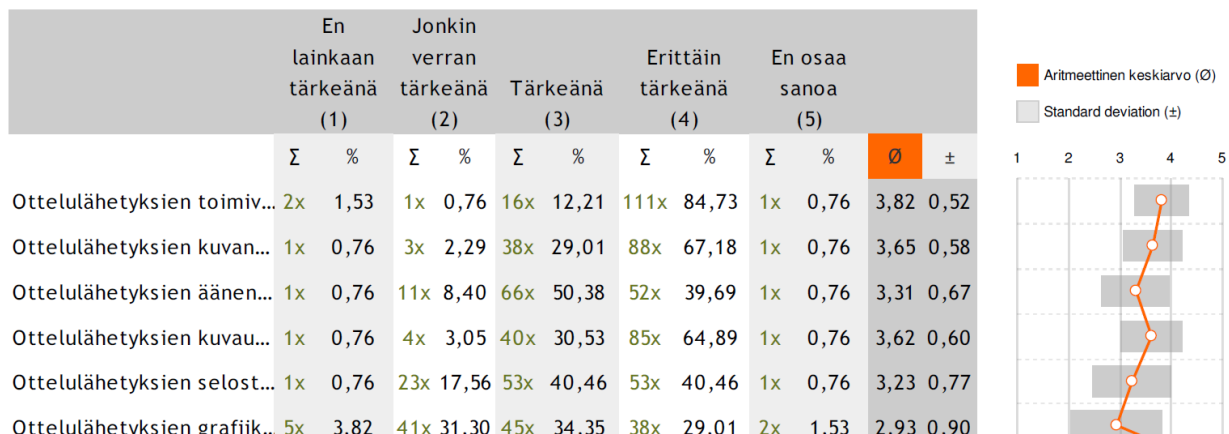
Ottelulähetyksien kuvanlaadun suhteen valtaosa vastaajista ovat olleet tyytyväisiä (70 vastausta, 53,03 %). Veikkausliigan kuvanlaadun jonkin verran tyytymättömänä (23,48 %) ja tyytymättömänä (9,09 %) ovat kokeneet 43 vastaajaa. Lähetysten äänenlaatua koskevan kysymyksen vastauksista voidaan huomata, että tv-katsojat ovat pitäneet uuden tuotantotekniikan myötä tulleesta paremman kuvanlaadun muutoksesta.

Ottelulähetyksien äänenlaatua käsittelevässä kysymyksessä valtaosa vastaajista valitsivat vaihtoehdoista tyytyväisen (37,88 %, 50 vastaajaa) tai jonkin verran tyytymättömän (36,36 %, 48 vastaajaa). Vastausvaihtojen ääripäihin eli erittäin tyytyväiseen (12,88 %) tai tyytymättömään (11,36 %) päätyivät kaikkiaan 32 vastaajaa. Samoin äänenlaatuun ollaan ymmärtääkseni pyritty saamaan parannusta uudistetun tuotantotekniikan myötä. Mielestäni ottelupaikkakunnan äänenlaatuun vaikuttavat muun muassa kentän ja katsomon mikitys. Lisäksi äänenlaatuun nähdäkseni vaikuttavat esimerkiksi selostajan ja ottelun taustäänien välinen tasapaino.

Lähetyksissä kuvaus- ja ohjaustyöskentelyyn oltiin jonkin verran tyytymättömiä (34,85 %, 46 vastaajaa) tai tyytyväisiä (31,06 %, 41 vastaajaa). Erittäin tyytyväiseen päätyivät vain harvat vastaajat (6,82 %, 9 vastaajaa), kun taas toisessa laidassa tyytymättömän vaihtoehtoon päätyivät 30 vastaajaa (22,73 %).

Kysymyksen viimeisimmän tekijän, ottelulähetyksien grafiikan, suhteen oltiin pääosin tyytyväisiä (45,45 %, 60 vastaajaa). Veikkausliigan tv-katsojat näkivät tekijässä myös parannettavaa, kun vastaajista joko tyytymättömäksi (8,33 %) tai jonkin verran tyytymättömäksi (29,55 %) ovat grafiikat kokeneet 50 vastaajaa. Tämän kysymyksen kohdalla saatiin vastauksia en osaa sanoa -vaihtoehtoon selkeästi enemmän kuin muiden tekijöiden kohdalla. Mielestäni tämä on hyvä asia kyselyn laatijan näkökulman kannalta, että vastaajat ovat kokeneet annettavat vaihtoehdot mieluisiksi ja heille sopiviksi.

Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tekijöitä ottelulähetyksissä? *

Kuvio 5. Käyttäjätutkimuskyselyn jakauma kysyttäessä tärkeyttä ottelulähetysten tekijöitä kohtaan.

Kuviossa 5 nähdään vastaajien jakauma kysymyksessä, jossa vastaajan tuli miettiä, kuinka tärkeänä hän pitää yhtä tekijää ottelulähetyksessä. Kauttaaltaan aritmeettista keskiarvoa tulkittaessa nähdään, että kysymyksen vaihtoehdoissa Likert-asteikkoa noudattaen ovat osanottajat päätyneet vaihtoehtoihin erittäin tärkeänä ja tärkeänä, tekijästä riippumatta. Tämän osoittaa myös aritmeettisten keskiarvojen desimaaliset ääripäät (2,93–3,82), missä viimeisintä tekijää lukuun ottamatta, arvot ovat näiden vaihtoehtojen välissä.

Kysymystä tarkasteltaessa tekijäkohtaisesti nostetaan ensimmäisenä esiin opinnäytetyön aiheen ja tutkimuskysymyksen kannalta kiinnostavin tekijä, ottelulähetysten selostajat. Käyttäjätutkimuksen osanottajat pitivät selostajia joko tärkeinä (40,46 %, 53 vastaajaa) tai erittäin tärkeinä (40,46 %, 53 vastaajaa) tekijöinä ottelulähetystä katsottaessa. Joidenkin vastaajien kohdalla selostajia pidettiin jonkin verran tärkeänä (17,56 %, 23 vastaajaa).

Ottelulähetysten toimivuuden ja sulavuuden kokevat vastaajat erittäin tärkeäksi (84,73 %, 111 vastaajaa) tai tärkeäksi (12,21 %, 16 vastaajaa). Kaaviota tulkitsemalla voidaan todeta vastaajien olleen tässä kaikista voimakkaimmin yhtä mieltä tekijöiden tärkeyttä mietittäessä.

Kysymyksessä eriteltyjen tekijöiden, ottelulähetysten kuvan- ja äänenlaadun, suhteen 140 vastaajaa piti näitä kahta tekijää erittäin tärkeänä ja 106 vastaajaa koki

molemmat tekijät tärkeäksi. Siinä missä kuvanlaatu koettiin vahvimmin erittäin tärkeänä (67,18 %) ottelulähetyksen tekijänä, niin äänenlaatua kuvailtiin vastatuimman vaihtoehdon mukaan tärkeäksi (50,38 %) tekijäksi.

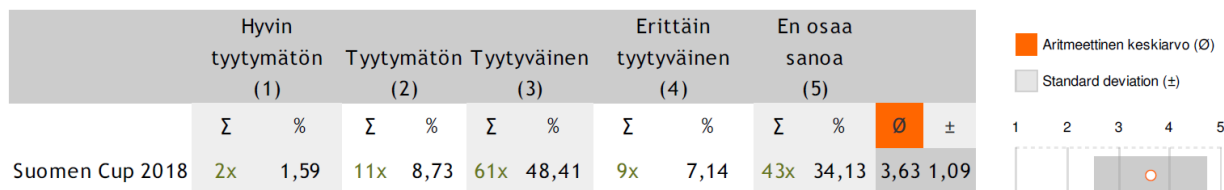
Käyttäjätutkimukseen vastaajat kokivat ottelulähetyksiin kuuluvan kuvaus- ja ohjaustyön erittäin tärkeäksi (64,89 %, 85 vastausta) tai tärkeäksi (30,53 %, 40 vastausta).

Eniten hajontaa vastauksissa nähtiin viimeisimmässä tekijässä, ottelulähetyksien grafiikassa, jossa sen tärkeyttä pidettiin joko erittäin tärkeänä (29,01 %, 38 vastaajaa) tai tärkeänä (34,35 %, 45 vastaajaa). Vastauksen hajonnan voidaan huomata, kun esitettävän grafiikan tärkeyttä pidettiin selvästi enemmän jonkin verran tärkeänä (31,30 %, 41 vastausta), kuin muita tekijöitä.

Itsekin pidän kaikkia kysymyksen tekijöitä joko erittäin tärkeänä tai tärkeänä ottelulähetyksen katselukokemuksen kannalta. Mielestäni katselukokemukseen erittäin tärkeänä tekijänä vaikuttaa suorassa lähetyksessä olevan selostajan onnistuminen ottelussa. Näkisin ottelulähetyksien toimivuuden ja sulavuuden, ottelupaikkakunnan kuvaus- ja ohjaustyön ja tämän myötä sekä kuvan- että äänenlaadun erittäin tärkeinä tekijöinä, jotta tarjottavaan tv-tuotteeseen voitaisiin suhtautua uskottavasti. Tärkeäksi tekijäksi puolestaan mieltäisin grafiikan käytön, jonka tulisi olla katsojalle selkeää ja yhtenäistä koko sarjakauden ajan.

6.4.2 Monivalintakysymykset tv-tuotteen erikoislähetyksistä

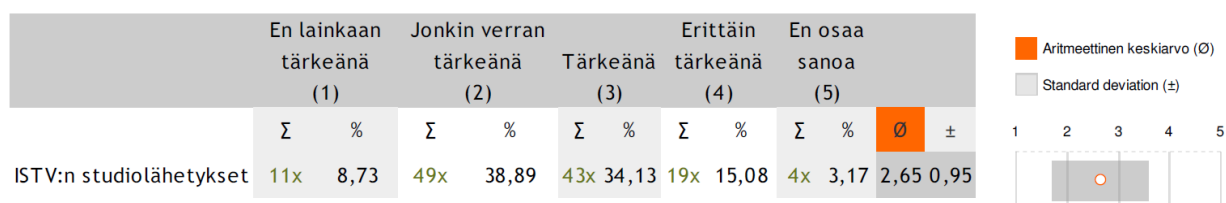
Ruutu -palvelu tarjoaa Veikkausliigan lisäksi jo tammikuussa kotimaisen jalkapallokauden käynnistäneen Suomen Cupin otteluita suorana ja selostettuina. Kuinka tyytyväinen olet ollut Suomen Cupiin tv-tuotteena? *

Kuvio 6. Käyttäjätutkimuskyselyn tulosjakauma kysyttäessä tyytyväisyyttä Suomen Cupin tv-tuotetta kohtaan.

Kuviosta 6 on nähtävillä vastaajien jakauma kysymyksessä, jossa kysyttiin käyttäjätutkimuksen vastaajien tyytyväisyyttä Ruudussa uututena esitettävän Suomen Cupin tv-tuotetta kohtaan. Kysymyksen antamaa Aritmeettista keskiarvoa tulkitsemalla voidaan huomata keskimääräisen vastaajan olleen lähes erittäin tyytyväinen (3,63). Pääosin osanottajien vastauksista näkyi tyytyväisyys (48.41 %, 61 vastaajaa) Suomen Cupin tv-tuotetta kohtaan. Koko kyselyn kannalta nähtiin merkittävin osuus tämän kysymyksen kohdalla, kun vastaajista iso osa päätyivät kyselyn laatijan kannalta vähiten mieluisaan en osaa sanoa -vaihtoehtoon (34,13 %, 43 vastaajaa).

Kuinka tärkeänä pidät studiolähetysä? *

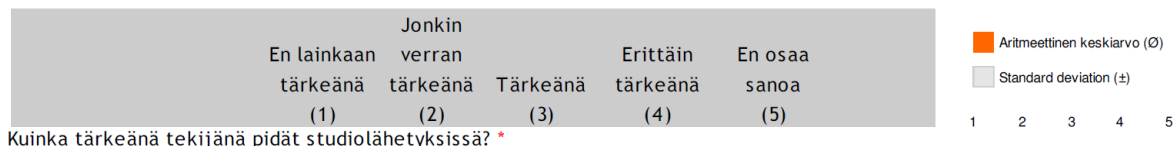

Kuvio 7. Käyttäjätutkimuskyselyn jakauma kysyttäessä studiolähetysten tärkeyttä.

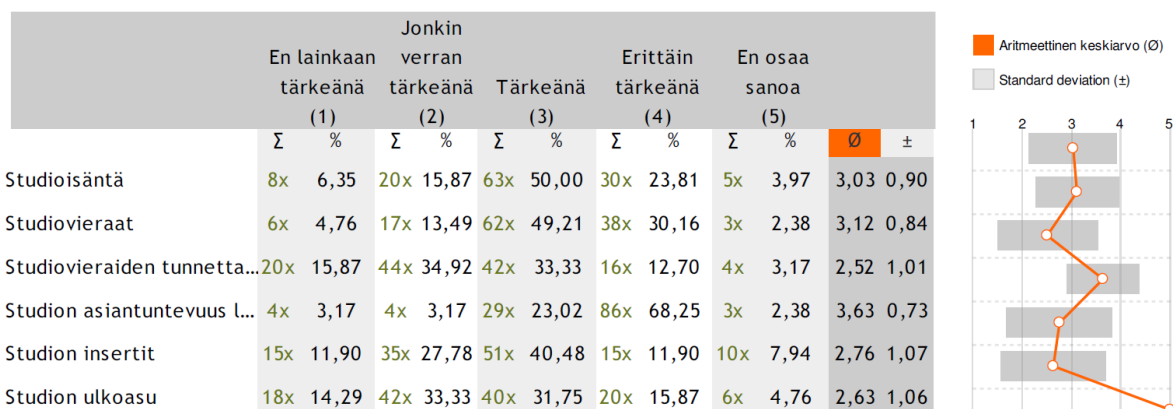
Kuviossa 7 nähdään vastaajien jakauma kysymyksessä, jossa haluttiin selvittää, kuinka tärkeänä Veikkausliigan tv-katsojat pitävät studiolähetysä. Kysymyksen Likert-asteikon vaihtoehtoista suosituimmat olivat jonkin verran tärkeänä (38,89 %, 49 vastaajaa) ja tärkeänä (34,13 %, 43 vastaajaa). Asteikon ääripäiden, erittäin tärkeän (15,08 %) ja en lainkaan tärkeän (8,73 %), vaihtoehtoihin päädyttiin yhteensä

30 vastaajan toimesta. Kaaviosta voidaan nähdä kysymyksen aritmeettisen keskiarvon desimaaliluvun (2,65), mikä puoltaa sitä, että keskimäärin vastaajat kokevat studiolähetyskset tärkeinä.

Kuinka tärkeänä tekijänä pidät studiolähetysissä? *

Kuinka tärkeänä tekijänä pidät studiolähetysissä? *

Kuvio 8. Käyttäjätutkimuskyselyn jakauma kysyttäessä studiolähetyskset tekijöiden tärkeyttä.

Kuviossa 8 nähdään vastaajien jakauma kysymyksessä, jossa vastaajan tuli miettiä, kuinka tärkeänä hän pitää yhtä tekijää studiolähetysissä. Kysymyksen kohdalla keskiarvon antavia desimaalilukua (2,52–3,63) tulkittaessa voidaan nähdä, että vastaajat kokisivat jokaisen studiolähetyskset yksittäisen tekijän tärkeänä.

Tekijäkohtaisesti kysymystä tarkasteltaessa huomataan yhden tekijän nousevan ylitse muiden. Veikkausliigan tv-katsojille erittäin tärkeänä (68,25 %, 86 vastaajaa) miellettiin koko studiotiimin asiantuntevuus jalkapallosta. Lähes puolet vastaajista pitivät studioisäntää (50,00 %, 63 vastaajaa) ja studiovieraita (49,21 %, 62 vastaajaa) tärkeänä osana studiolähetysissä. Jotkut vastaajat pitivät tärkeänä (33,33 %, 42 vastaajaa) sitä, että studiovieraat olisivat tunnistettavia jalkapallopersoonia, kun jotkut vastaajista eivät pitäneet tätä seikkaa lainkaan tärkeänä (15,87 %, 20 vastaajaa). Studiolähetyskset kiinnostavuuden kannalta näkisin tärkeänä tekijänä studiotiimin, jossa studioisäntä johtaa lähetystä ammattitaidollaan ja missä studiovieraat oli-

sivat verbaalisesti tai ulosanniltaan mielenkiintoisia persoonia, joilla olisi vahva asiantuntijuus läsnä pelitilanteita kommentoitaessa. Olen samaa mieltä tässä kyselyyn vastanneiden kanssa siinä, että studioisäntä, studiovieraat ovat studiolähetyksen kannalta tärkeää, eikä sovi unohtaa näiden kahden tekijän välistä kemiaa, jota pidän niin ikään studiolähetyksessä tärkeänä elementtinä.

Tekijöistä studion ulkoasun tärkeyttä kysyttäessä löytyi vastaajia monelta kantilta, siinä missä 60 vastaajaa pitivät tätä seikkaa joko erittäin tärkeänä (15,87 %) tai tärkeänä (31,75 %), niin asteikon toisessa laidassa vaihtoehtoihin jonkin verran (33,33 %) tai en lainkaan tärkeänä (14,29 %) vastattiin niin ikään 60 henkilön toimesta. Studiolähetyksissä esitettävien inserttien kohdalla hajontaa oli nähtävillä muiden tekijöihin verrattaessa varsin laajasti. Insertit koettiin joko erittäin tärkeänä (11,90 %, 15 vastaajaa) tai tärkeänä (40,48 %, 51 vastaajaa) vastaajista valtaosan mielestä. Jotkut osanottajat pitivät Studiolähetyksissä esitettäviä inserttejä jonkin verran tärkeänä (27,78 %, 35 vastaajaa), jotkut vastaajista puolestaan eivät pitäneet näitä lainkaan tärkeänä (11,90 %, 15 vastaajaa).

Kaikkia tekijöitä verrattaessa kysymyksessä eniten vastaajat eivät osanneet sanoa (7,94 %, 10 vastausta) tätä yksittäistä tekijää kohtaan koettua tärkeyttä. Vakavasti otettavaan studiolähetyksen ympärille ymmärtääkseni rakennetaan koko lähetyksen kestävät teemat, joista osa rakennetaan katsojille ennen studiolähetystä. Ottelun aikana inserttejä tuotetaan studiolähetykseen lisää ja nämä omaavat mielestäni tärkeän roolin tukeakseen lähetyksen aikana esille tulleita teemoja. Kokemuksesta tiedän, että studio-osuudet voidaan rakentaa joko sisätiloihin tai vaihtoehtoisesti kentän laidalle. Tärkeää kuitenkin mielestäni on, että studion ulkoasu miellyttää katsojaa, rakennettakoon sen esimerkiksi kentän laidalle, jossa katsojan toivotaan kokevan pääsevänsä lähemmäksi omia idoleitaan.

6.4.3 Vastaajien näkemyksiä tv-tuotteen parantamiseksi

Veikkausliigan tv-katsojille suunnattuun käyttäjätutkimuskyselyyn sisällytettiin aihekohtaisesti vapaan sanan osioita, joiden toivottiin osoittautuvan hedelmällisiksi tv-tuotteen kehittämisen kannalta. Kyselylomakkeen julkioloaikana Veikkausliigan 14

ottelun aikana oli ensimmäisiä kertoja käytössä uudistuneet tuotantotekniikan laitteistot. Sanottakoon, että alku ei tässä tapauksessa ollut ruusuinen, sillä valitettavia ongelmia oli nähtävillä kauden alun lähetyksissä, ottelupaikkakunnasta riippumatta. Tässä osiossa käsitellään vain Futisforum 2 –keskustelupalstan kotimaisen mielipiteitä löydettyään Veikkausliigan tv-katsojille suunnatun kyselylomakkeen linkin ensin Ruudun sosiaalisesta mediasta ja tämän jälkeen jaettuaan sen muille jäsenille. Palautteen mukana oli runsaasti ottelukohtaisia esimerkkejä, joissa ottelua katsottaessa ilmeni ongelmia. Kyselyn laatijana näe relevantteina tuoda näitä ottelukoh- taisia esimerkkejä esiin tuloksia analysoidessa.

Kaikkiaan 148:sta kyselylomakkeen vastaajasta päätyivät 71 kyselyyn keskustelu- forumilla jaetun linkin kautta (48 %). Vapaan sanan osion sisältäviä kysymyksiä esi- tettiin kyselylomakkeen kolmessa kohtaa. Monivalintakysymyksien lisäksi, joissa mietittiin ottelulähetyksien tekijöitä, kysyttiin vastaajilta kehitysehdotuksia tai muuta palautetta ottelulähetyksiin liittyen. Seuraavan kerran vastaajat saivat kertoa mieli- piteensä Nelosella esitettävästä Futiskierroksesta omin sanoin, kun osanottajilta ky- syttiin, miten he kehittäisivät ohjelmaa. Avoimeen, lähetyksien kehittämiseen kes- kittävään kysymykseen oli mahdollista vastata myös Suomen Cupin tv-tuotetta mie- tittäessä.

- Suomen Cup on nykyisellään aika vaikea tuote televisioinninkin kannalta, joten en odota siihen isompia panostuksia. On kuitenkin hienoa, että ottelut löytyvät samalta tarjoajalta kuin Veikkausliiga!
- Suomen Cupin lähetykset tehtiin aivan liian matalalta. Enemmän valitkaa sellaisia matseja tuotantoon, joissa on oikea kuvausmahdollisuus, kuin lykätään jota Turun derbyä lattiatasolta.
- Olen tyytyväinen että Suomen Cup näkyi. Mutta itse tuotteeseen ei voi olla tyytyväinen. Laadultaan vielä huomompi kuin Veikkausliiga.
- Ottaaka mallia Ruotsista tai Englannista kuinka jalkapallo lähetyksiä tehdään.
- Ongelmia vähemmän, tuote parempi
- En katsonut. Liityin mukaan vasta Veikkausliigan kauden alettua.
- Näin vain pari peliä ja ne pelattiin hallissa, jossa kuvausolosuhteet ovat haastavat. Hienoa kuitenkin, että pelejä näytettiin.
- Erittäin hienoa että Cupin otteluita oli mahdollista seurata, koska näitä ei pääse niin helposti itse paikalle katsomaan. Luulisin, että tuo ennen kautta tapahtu Cup myös mahdollistaa Ruudun toimitusryhmälle mahdollisuuden katsoa laitteistot kuntoon ja olla muilla tavoin paremmin valmistautunut kauteen.
- Huomautuksena myös, että Cup osaltaan vaikuttaa siihen, että pidän Ruutu-tilaukseni voimassa ympäri vuoden enkä vain kauden aikana.
- Totta kai lähetyksiin voisi panostaa vielä enemmän, mutta tämäkin oli erittäin hyvä. Jatkoon!
- Tyytymättömyys johtuu lähinnä ulkoisista kenttäolosuhteista, kun kamerakulma jää talven hallipeleissä liian lähelle kentän tasoa, joka on tv katsojalle melko huono tilanne. Muuten ei valittamista.
- Pääasia että pelit näkyy. Suomen Cupin turhuudelle ei Ruutu voi mitään.
- Koska ottelut on pelattu sisähalleissa on lähetyksen laatu kuvauspaikoista johtuen todella heikko.
- Samat sanat kuvanlaatuun kuin Veikkausliigaosioon. Parempilaatuista kuvaa paremmilla kameroilla ja kunnan lähetyslaadulla luotettavasti.
- Hienoa, että myös Suomen Cup näkyy Ruudussa. Sitäkin koskevat edellisessä antamani kehitysehdotukset. Toki halli - ym. harjoituskenttäolosuhteissa hyvän lähetyksen tuottaminen on vaikeampaa kuin kunnan stadioneilla.
- Katsoin pari ottelua. Kilpailuna vähän epäonnistunut, mutta kyllä sitä pienenä alkulämmittelynä kautta varten katsoi. Ei vaan herättänyt yhtään kiimaa koska ketään pelaajakaan ei tuntunut kiinnostavan.
- Olin positiivisesti yllättynyt että Suomen Cupin ottelut kuvattiin. Niissä kuvanlaatu oli erinomaista ainakin niiden ottelujen osalta joita seurasin. Näytti omaan silmääni olevan 720p 50fps.

Itse Cup Suomen perinteikkäin cup kilpailu joka on Palloliiton pilaama lohkoirviö ja sen tv-tuotearvo nykyisellään on lähellä nollaa, mutta ihan kiva että sitä televisioitiin.

Kuva 12. Käyttäjätutkimuskyselyn vastaajien näkemyksiä kysyttäessä kehitysehdotuksia Suomen Cupin tv-tuotetta kohtaan.

Ruudun jalkapallokausi avattiin jo talvikaudella Suomen Cupin otteluilla. Nykyinen Suomen Cup uusine järjestelmineen on melko uusi, ja eräiden vastaajien mielestä nykyisillään turha ja perinteet tappanut jalkapallosarja kotimaisen jalkapallon näyttämöllä. Ymmärtääkseni tuote lanseerattiin nimenomaan palvelemaan kotimaista jalkapalloa ajatuksella, jossa heidän mielilajiaan televisioitaisiin laajalti jo talviaikaan. Mielestäni täytyy Suomen Cupin tv-tuotetta mietittäessä muistaa kotimaassamme vallitsevat olosuhteet, joissa suurimmilta osin ottelut pelattiin ahtaissa ja kuvauksellisesta näkökulmasta paikka paikoin hankalilla ottelupaikoilla. Suomen Cupin tv-tuotannoissa mukana olleena tunnistin nämä tv-tuotannolliset haasteet, joita kohdattiin varsinaisen sarjakauden edeltävissä peleissä. Kyseisen tv-tuotteen kohdalla tuotanto tapahtui yhden kameran, ohjaajan ja selostajan voimin.

Kuvassa 12 voidaan eräiden vastaajien palautteesta tulkita, joidenkin ottelupaikkakuntien kuvauksessa tulleen kenttätason vaihtoehdon ainoaksi lähetyksen läpiviemiseksi, ei se ole tarjonnut tällöin parasta mahdollista katselukokemusta. Usean vastaajan kohdalla kuitenkin tv-tuotteena Suomen Cup on ollut positiivinen yllätys. Ymmärtääkseni jo tämän sarjan tv-otteluissa pääsivät lähetyksistä vastaavat tuotantoyhtiöt tutustumaan nykyisin Veikkausliigassa käytössä olevaan, uudistettuun tuotantotekniikkaan. Vastauksesta voidaan siis tulkita, että rohkea kokeilu koettiin onnistuneeksi, vaikka kysymyksiä asetti kotimaisen jalkapallon seuraajien arvostus siitä, että oliko kannattavaa esittää Suomen Cupin otteluita Ruudussa jo joukkueen rakentumisvaiheessa ennen sarjakauden alkua. Tulkitsisin vastaajien palautteiden perusteella, että uusi tv-tuote palvelee niitä tv-katsojia, jotka haluavat päästä seuraamaan joukkueiden otteluita jo talvella varsinaisen sarjakauden ollessa tauolla. Omalta kohdalta voin todeta, että selostajana koin tämän mieluisaksi, että jo talvella pääsi selostamaan otteluita ja tämän myötä tunsin olevani entistä valveutuneempi Veikkausliigan joukkueita kohtaan ennen sarjakauden alkua.

- Futiskierros loistava idea, mutta olisi hyvä jos lähetyksen pääpeli tulisi paikkakunnalta, josta saa hyvää kuvaa ja jossa kameran saa hyvälle korkeudelle ja sijainnille. Näin ottelu olisi mahdollisimman kiinnostava myös satunnaiskatsojille.
- Samoin studion ottelu olisi tärkeä olla mahdollisimman laadukas. Nyt aika kankea, kuulokkeita/mikrofoneja joudutaan passaillemaan edestakaisin, uusinnat/koosteet puutteellisia.
- Yksi pääpeli. Muihin peleihin siirrytään vain jos maali tulee jaetun kuvaruudun kautta.
- Siitäkään jalkapallo ruudusta televisioon!
- Eihän se mikään kierros ole jos vaan yhtä matsia seurataan. Pitäisi valita ottelu, joka pelataan hyvännäköisellä stadionilla ja hyvissä olosuhteissa.
- Kaikki maalit olisi hyvä nähdä lähetyksessä. Lisäksi esimerkiksi puolijajalla toisten otteluiden maaleja katsottaessa olisi vähintään stadionäänet tai mielellään my selostus hyvä olla mukana.
- Pitemmät lähetykset, joissa kerettäisiin oikeasti kunnolla käydä läpi otteluita ja ennen kaikkea joukkueita. Futiskierroksia kuitenkin sen verran harvoin että pelkästään niiden varassa Veikkausliigaa seuraavat saisivat parempaa yleiskuvaa, kun niiden puitteissa kerettäisiin käydä vähän yleisemminkin sen hetken tilannetta läpi, kuin että vain pikaisesti tv-peliä.
- Lähetyksessä pitäisi laajemmin käsitellä edellisiä ja tulevia pelejä eli sarjaa kokonaisuutena.
- Grafiikoita voisi ehkä parantaa ja tehdä niistä näyttävämpiä. Niissä voisi myös esittää vaikka toimittajien jo ennen ottelua valmiiksi tekemiä haastatteluita tai joukkueanalyysyjä. Joukkueiden esittely lyhyine historiantarkoituksineen ja kiinnostavien pelaajien esittelemineen olisi huikeaa.
- Olen pitänyt studioisännästä (Virolainen) ja -vieraista. Selostuksessakaan ei ole ollut mitään moitittavaa.
- En katso koskaan futiskierrosta, vaan keskityn vain yhteen otteluun. Futiskierroksella jossa seurataan kesken pelin muiden otteluiden kohokohtia ei ole minulle mitään arvoa.

Eli näytetään vain yksi ottelu, ja silloin voisin katsoa futiskierrosta. Nyt ottelun voi valita Ruutu+ palvelusta.

- Kauden 2017 futiskierros oli todella surkeaa kun lähetyksen pomppi minuutin välein matsista toiseen, ei enää ikinä kiitos.. Kauden 2018 ensimmäinen futiskierros hyvä.
- Ajatuksen tasolla hyvä konsepti, en ole kuitenkaan itse katsonut joten en lähde kommentoimaan.
- Tokallakin puolijajalla näkisin mielellään maalit muilta paikkakunnilta
- Pidempi studio osuus vapailla kanavilla. Kierroksen jälkeen myös sarjataulukko ja miten kierros vaikutti liigan yleisilanteeseen, spekulointi.
- Televisioitaviin peleihin voisi koittaa panostaa hieman. Ensimmäinen tv-lähetyksen oli heikkoa tekoa huonolla kuvakulmalla. Puolet kuvasta oli tyhjää telinekatsoja. Kuitenkin varmaan paras tapa hankkia uusia asiakkaita, joten luulisi edes hieman kiinnostavan, millaisen kuvan potentiaalisille asiakkaille antaa.
- Niitä tulisi olla useammin, jos ei joka viikko niin joka toinen viikko vähintään.

Kuva 13. Käyttäjätutkimuskyselyn vastaajien näkemyksiä kysyttäessä kehitysehdotuksia Nelosen Futiskierros -ohjelmaa kohtaan.

Nelosella esitettävää Futiskierros –ohjelmaa nähdään valtakunnallisella kanavalla kerran kuukaudessa. Kuvassa 13 voidaan nähdä kysymykseen vastanneiden osanottajien kokeneen parannusta ohjelmaa kohtaan, mitä se oli viime kaudella. Kuten eräiden vastaajien palautteesta voidaan lukea, viime kauden Futiskierros koettiin sekavana kokonaisuutena, jossa kierroksen otteluista seurattiin vailla rytmiä. Vastaajat kokevat Futiskierros –ohjelman olevan arvokas Veikkausliigan tv-tuotteen osa, jolla voitaisiin houkutella uusia tv-katsojia lajin pariin. Joidenkin vastaajien mielestä Futiskierroksen ollessa Nelosella tulisi lähetyksessä seurata kierroksen yhtä pääottelua, jolloin ottelun kohdalla tulisi muun muassa olosuhteet ja tämän myötä kuvauskorkeuden olla kunnossa. Eräät vastaajat ovat sitä mieltä, että Futiskierrosta tulisi esittää Nelosella useammin kuin kerran kuukaudessa, ja ohjelman näkyessä valtakunnallisella kanavalla tulisi Veikkausliigaa sarjana käsitellä kattavammin, eikä studio-osuuksiin varattaisi ainoastaan kierroksen otteluiden puintiin. Näen vastaajien antaman palautteen myötä, että ohjelmalle on Veikkausliigan tv-katsojien keskuudessa edelleen tilausta. Vastaajat kokevat tosin, että ohjelman valtakunnalliseen näkyvyyteen vedoten olisi sillä vielä matkaa entistä paremmaksi tv-tuotteeksi.

- Ensinnäkin laittakaa lähetykseen alusta loppuun ilman tarpeettomia suuria mokia (lähetykset poikki, äänet puuttuvat jne.).

Tämän jälkeen jokaisella pelipaikkakunnalla tulisi olla riittävän korkealle sijoitettu pääkamera, jotta peli näyttäisi paremmalta. Kentän tasolta kuvattu räpe näyttää juuri siltä ja saa koko ottelun näyttämään karsealta. Jos seurat eivät tarjoa kunnollista kuvauspaikkaa, painostakaa Veikkausliigaa.

Ja pääkameran osalta kiinnittäkää erityistä huomiota zoomaukseen. Yleensä mitä vähemmän sen parempi.

- Kamera TÄYTYY saada tarpeeksi ylös, jotta kuvaa voi katsella. Mallia Vaasasta tai Rovaniemeltä - myös HJK:n ja KuPSin kotipelien kuvakulma on riittävä. Tär suuri yksittäinen tekijä, mikä vaikuttaa ottelun seuraamiseen. Valitsen katsottavan pelin usein juuri kuvakulman perusteella, sillä matalalta kuvattua peliä pysty katsomaan, vaikka ottelu muuten kiinnostaisi. Maarianhamina, Espoo, Kemi, Turku, Seinäjoki - kamera korkeammalle!
- Selostukset ovat olleet hyviä ja siitä plussaa. Kuvanlaadun ja äänenlaadun kanssa on kuitenkin ollut alkukaudesta melko karseita ongelmia, joten ne kuntoon! muutenhan tässä tulee vihaiseksi toimivuuden kanssa. Otteluiden ohjauksesta ja kuvauksesta myös lisää oppia, että ei laiteta kiireellä kesken tilanteiden jo pyörimään hidastuksia aiemmasta. Turhaa zoomailua kuvauksessa voisi myös välttää.
- Eihän tästä nykyisestä kurasta voi kun parantaa? Perusasiat ensin kuntoon ja sitten vasta kehitysehdotuksia kehiin!!!
- Selostajien ei tarvitsisi nousta päärooliin lähetyksissä huutamalla, jyrkillä mielipiteillä tuomaripäätöksistä jne.

Otteluiden pääkameraa tulisi nostaa korkeammalle, jotta ottelua kuvattaisiin jyrkemmässä kulmassa. Lisäksi kameraa tulisi liikuttaa maltillisemmin ja zoomia käyttää vähemmän.

- Kuvaaminen on mennyt koko ajan parempaan suuntaan, ja nykyään harvoin enää nähdään niitä järjettömän läheltä kuvattuja pelejä. Pisteet siitä kuvaajille ja ohjaajille.

Eniten häiritsee streamien laatu. Kotoa löytyy ihan perus nettiliittymä, joka ei ole maailman nopein, mutta toisaalta katson sillä viikottain esim. Viaplayn lähetyksiä täydellä laadulla ilman minkäänlaisia ongelmia. Jostain syystä Ruudun kautta katsottuna joudun 95% ajasta käyttämään alhaista kuvanlaatua, jotta lähetykset ei ptkisi. Tiedän kavereita, joilla on ihan täsmälleen sama ongelma. En tiedä, mistä tuo johtuu mutta se on ylivoimaisesti suurin este lähetyksestä nauttimiselle.

Lisäksi ajoittaiset sekoilut grafiikassa aiheuttaa vähän amatöörimäisen kuvan. Esimerkiksi yhdessä alkukauden pelissä maalin jälkeen kuvattiin pelaajaa A ja grafiikka väitti maalintekijäksi pelaajaa B, mutta oikeasti maalintekijä oli pelaaja C, joka ei ollut kuvissa ollenkaan. Tähän hätään en valitettavasti muista, m pelistä oli kyse.

- Hienoa että matsit saadaan näkyviin, huonoa että on niin paljon teknisiä ongelmia!

Seuraavassa muutama ehdotus, jotka saa käyttää vapaasti:

- Mahdollisuus lähetyksessä vaihtaa kieltä (= pelkät stadionäänät, ei selostusta)
- Harras toive ettei muiden otteluiden tilanteita kuulutella pitkin ottelua, jos vaikka haluaisi katsoa jälkilähetyksenä toisen ottelun
- Mietittäisiin, mistä kuvakulmasta ottelu kuvataan. Liian alhaalta katsottuna ottelu näyttää kauhealta ja vaikealta seurata.
- Palautelomake jokaisen ottelustriimin yhteyteen, jotta saadaan arvokasta tietoa kyseisen lähetyksen toimivuudesta. Auttaisi varmaan kehittämään toimintaa

Kuva 14. Käyttäjätutkimuskyselyn vastaajien näkemyksiä kysyttäessä kehitysehdotuksia ottelulähetyksiä kohtaan.

Ymmärtääkseni Veikkausliigan tv-tuotteen ympärillä koettiin kauden alla joitain muutoksia, joista yhtenä seurauksena oli uuden tuotantotekniikan käyttöönotto. Mielestäni lähetyksien toimivuus ja sulavuus ovat avainasemassa tv-tuotteen uskottavuuden kannalta. Näen asian myös niin, että kuluttajan tulee huomioida myös itse, että omat käyttölaitteet ovat asianmukaisesti ajan tasalla. Mielestäni Ruutu -palvelun vastuulla on kuitenkin se, että heidän lähettämänsä Veikkausliigan ottelut näkyisivät sulavasti ja pätkimättä.

Kuvassa 14 erään vastaajan palautteen kohdalla kerrotaan ongelmista Ruutu -palvelun pätkimisen sulavuuden kanssa. Opinnäytetyön aiheen ja tutkimuskysymyksen kannalta otteluiden selostuksia kehitetään toisen vastaajan toimesta hyviksi, kun eräs vastaaja on sitä mieltä, että selostajien ei tulisi nousta päärooliin lähetyksissä. Erään vastaajan mielestä tulisi katsojilla olla mahdollisuus ottelulähetyksessä kytkeä selostus tyystin pois. Eräs vastaaja haluaisi nähdä tarkkuutta ottelulähetyksien grafiikkoja valittaessa. Ymmärtääkseni ottelulähetyksissä käytettävässä uudistuksessa grafiikassa pyritään yhtenäisyyteen ja selkeyteen. Mielestäni grafiikkoihin pyritään ottelulähetyksissä niin ikään panostamaan, joista voidaan esimerkkinä nos-

taa uutena grafiikkana joukkueiden kenttämuodostelmat kokoonpanoluetteloiden sijaan. Samalla kenttämuodostelmat toimivat selostajan työkaluna, jotka olen ainakin itse kokenut hyödyllisinä.

Vastauksia Veikkausliigan ottelupaikkakuntien välisistä korkeuseroista tuli selkeästi eniten. Tästä seikasta on samoin itselläni kokemusta erilaisista kuvausmahdollisuuksista Veikkausliigapaikkakunnilla, joissa vallitsevat selkeät korkeuserot toisiinsa nähden. Stadionin väliset erot heijastuvat myös katsojakokemukseen, jossa se on valitettavan erilainen siellä, missä pystytään kuvaamaan korkealta matalamman sijaan. Kyselyyn vastanneiden mielestä kameratyöskentelyssä on parantamisen varaa, vaikka kameran korkeus olisikin ideaali. Kokemuksen myötä tiedän, että Veikkausliigan yksittäisten otteluiden on-site -tuotannoista vastaavat samat tekijät koko kauden ajan useilla ottelupaikkakunnilla, joten tämän myötä myös tuotantotiimiin lukeutuu erilaisia tekijöitä. Samalla voidaan todeta sekin, että jalkapallon tuotantotiimeihin lukeutuvat samoja tekijöitä kuin esimerkiksi toisen kesälajin, Superpesiksen, tekijäkaartissa. Tällöin lajit eroavat toisistaan merkittävästi muun muassa kameratyöskentelyn ja ohjauksen suhteen, tämän myös ovat Veikkausliigan tv-katsojat kokeneet häiritsevänä tekijänä. Eteenpäin kuitenkin ollaan menty Veikkausliigan tv-tuotteessa, sillä kaikki sarjan ottelut esitetään Ruudun kanavilla suorina ja selostettuina, kun vielä vuosikymmeniä sitten Veikkausliiga taisteli televisionäkyvyydestä suomalaisen urheilutuotannon vilkkaalla kentällä.

7 POHDINTA

Ruudun esittämä Veikkausliigan tv-tuote on yksi esimerkki suuresta kotimaisesta urheilutuotteesta. Urheiluohjelmien televisiointioikeudet määrittävät pitkälti näiden taustalla ovat rahakkaat, joiltain osin myös salassa pidetyt, sopimukset. Onneksi nykyään televisiointioikeuksiin päätyneet sopimukset ovat malleiltaan monivuotisia, jotta muuttuviin tilanteisiin pystytään reagoimaan nopeasti.

Olen ehtinyt tähän elämän vaiheeseen asti, sanotaan karkeasti alle viidessä vuodessa, etenemään ja kokemaan paljon tällä urheiluselostajan alalla. Murtautuminen kirkkaimpiin valoihin ei ole helppoa. Näen asian niin, että lähestulkoon jokainen haluaa elämässään edetä työntekijänä. Etenemiseen pyrin itsekin, uralla, jossa vallitsee erittäin kova kilpailu tekijöiden kesken. Koska olen alalla vasta nuori tekijä, niin alalla pitkään olevien konkareiden syrjäyttäminen ei ole helppoa. Siihen kuitenkin pyritään, jokaisella kerralla, kun suoran lähetyksen alkaessa päästän luureihini ensimmäiset sanat ilmoille.

Omat juuret ovat vahvasti pohjalaiset, enkä näe tällä hetkellä syytä, miksi näiltä leveyspiireiltä mihinkään lähtisin. Yhtenä syynä voisivat olla mahdolliset työhaasteet uudella paikkakunnalla. Näen vallitsevan työtilanteen niin, että muun muassa Helsingissä olisi alan töitä tarjolla enemmän, mutta samaan hengenvetoon on todettava, että myös kaltaisiani tekijöitä toimii alueella runsaasti. Tällä alueella koen tilanteeni potentiaalisiksi myös siinä mielessä, että täällä Seinäjoella ja lähikunnissa urheilutoiminta sykkii isolla sydämellä, ja joiden menestymisen myötä voin saada mahdollisuuksia selostaa pääsarjatason otteluita tv-katsojille. Parhaimmassa tapauksessa voisin omalla toiminnallani vakuuttaa paikkani tämän alueen selostajakentässä, jossa totisesti näen itselleni sopivan aukon täytettäväksi.

Koen urheiluselostajan työn kutsumusammattina, joten selvää on, että haluaisin tällä tienata elantoni jatkossakin. Tärkeimpänä asiana koen urheiluselostamisessa sen, että näen sillä vaikutuksia jokapäiväisessä elämässäni. Kiitollisinta työssäni olisi se, että onnistuisin luomaan tunnelmaa lähetyksien katsojille. Tämän työn myötä olen myös kiitollinen siitä, että rakkaimmat läheiseni ja ystävät ovat osoittaneet seuraavansa tekemisiäni ylpeydellä.

Urheilu on olemassaolon aikana yhdistänyt kansakuntia. Uskon, että urheilu elää, hengittää ja voi hyvin tulevaisuudessakin. Toivottavasti elämämme aikana voimme vielä usein samaistua vuoden 1938 Lahden MM-kilpailuissa selostajalegendan Pekka Tiilikaisen välittämiin tunnelmiin, jotta meistä jokainen voisi urheiluselostajiemme välityksellä kokea ilmassa suuren urheilujuhlan tuntua, jatkossakin.

LÄHTEET

Ang, T. 2006. Digivideo: Kuvaajan käsikirja. Karkkila: Kustannus Mäkelä.

City. 22.7.2016. Suomalaisten menestystarinat Euroopan kentiltä. [Blogikirjoitus]. [Viitattu 10.5.2018]. Saatavana: <https://www.city.fi/blogit/tuomari/suomalais-ten+menestystarinat+euroopan+kentilla/132127>

Hietala, V. 1996. Ruudun huuma. Johdatus TV-kulttuuriin. Helsinki: YLE Opetuspalvelut.

Heikkinen, S. 3.6.2014. Kyläotteluista kansainväliseksi superlajiksi - jalkapallon historiaa. YLE Historia. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 10.5.2018]. Saatavana: <https://yle.fi/urheilu/3-9679536>

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Härkönen, M. 2017. Teoksessa Karjalainen, A. (toim.) Tunteet ja tilastot pelissä. Jalkapalloselostuksien dramaturgian ja narraation muuttuminen 1980-luvulta tähän päivään. Oulu: Oulun Ammattikorkeakoulu. Viestinnän tutkinto-ohjelma. AMK-Opinnäytetyö. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201705107492>

Innanen, M. 2017. Teoksessa Karjalainen, A. (toim.) Tunteet ja tilastot pelissä. Jalkapalloselostuksien dramaturgian ja narraation muuttuminen 1980-luvulta tähän päivään. Oulu: Oulun Ammattikorkeakoulu. Viestinnän tutkinto-ohjelma. AMK-Opinnäytetyö. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201705107492>

Jones, F. 2003. Digivideoijan käsikirja. Helsinki: IT-Press.

Kiviranta, V. 28.10.2016. Sanoma kohensi jälleen tulostaan huomattavasti. YLE Talous. [Verkkoyhteisö]. [Viitattu 10.5.2018] Saatavana: <https://yle.fi/uutiset/3-9257829>

Korpi, T. 2010. Älä keskeytä mua! - Markkinointi sosiaalisessa mediassa. Tampere: Werkkommerz.

Korvenoja, P. 2004. TV-kameratyön perusteet. Helsinki: Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia.

Kuusinen, V. 2017. Teoksessa Karjalainen, A. (toim.) Tunteet ja tilastot pelissä. Jalkapalloselostuksien dramaturgian ja narraation muuttuminen 1980-luvulta tähän päivään. Oulu: Oulun Ammattikorkeakoulu. Viestinnän tutkinto-ohjelma. AMK-Opinnäytetyö. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201705107492>

- Laakkonen, A. 31.3.2016. Veikkausliiga vauhtiin – Yle Urheilun kausiopas kertoo asetelmat. YLE-uutiset. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 10.5.2018]. Saatavana: <https://yle.fi/urheilu/3-8734293>
- Lahti, P. 20.6.2017. Veikkausliiga pysyy IS Extrassa – uusi sopimus on kolmevuotinen. Ilta-Sanomat. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 10.5.2018]. Saatavana: <https://www.is.fi/veikkausliiga/art-2000005261704.html>
- Laine, A. & Itkonen, H. 2009. Suomalaiset urheiluselostajasukupolvet erojen, tyyppien ja yhteisöjen tuottajina. Teoksessa: S. Knuuttila & U. Piela (toim.) Korkeempi kaiku: sanan magiaa ja puheen poetiikka. Kalevalaseuran vuosikirja 88. Helsinki: Suomen kirjallisuuden seura, 199–222.
- Levander, M. 2014. Modernin TV-kanavan liiketoiminta ja tuotantomalla urheilutuotannossa. Case: URHOtv:n SM-liigan tv-tuotanto. Tampere: Tampereen Ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. AMK-Opinnäytetyö. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014052810736>
- Lietsala, K. & Sirkkunen E. 2008. Social media. Introduction to the tools and processes of participatory economy. Hypermedia Laboratory Net Series 17. Tampere: Tampere University Press. Saatavana: <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-7320-3>
- Lund, S. 19.6.2017. Nyt se on varmaa - Morelos siirtyy Rangersiin. YLE-uutiset. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 10.5.2018]. Saatavana: <https://yle.fi/urheilu/3-9679536>
- Länkinen, T. 5.3.2014. Sanomatalo myydään saksalaisille. YLE Talous. [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 10.5.2018] Saatavana: <https://yle.fi/uutiset/3-7121817>
- Mertaranta, A. 2012. Potretti: Antero Mertaranta. Teoksessa Elina Saksela (toim.) Ammattina juontaja. Helsinki: Like Kustannus Oy, 90–98.
- MTV Kotimaa. 31.10.2013. Sanomalla rajut yt-neuvottelut – miten käy Nelosen uutisille? [Verkkoartikkeli]. [Viitattu 10.5.2018]. Saatavana: <https://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/sanomalla-rajut-yt-neuvottelut-miten-kay-nelosen-uutisille/2370014 - gs.jHiPpjY>
- Nicholson, M. 2007. Sport and the Media – Managing the Nexus. Oxford: Elsevier.
- Owens, J. 2007. Television sports production. [E-kirja]. Saatavana: <http://books.google.com/books?id=C64bTd1bPs4C&pg=PA106&>
- Pirilä, K. & Kivi, E. 2005. Otos: Elävä kuva - elävä ääni. Helsinki: Like Kustannus Oy.
- Sounio, L. 2010. Brändikäs. Hämeenlinna: Talentum Oyj.

- Suomen Urheilumuseo. 2013. Sähkeestä someen – suomalainen urheilumedia. [Verkkojulkaisu]. Saatavana: <https://www.urheilumuseo.fi/portals/47/Pdf-tiedostot/Sahkeesta%20someen.pdf>
- Suomen Urheilumuseo. 2014. SM-sarjasta Veikkausliigaan. [Verkkojulkaisu]. Saatavana: <https://www.urheilumuseo.fi/portals/47/veikkausliiga/perustaminen.htm>
- Suominen, T. 2017. Teoksessa Karjalainen, A. (toim.) Tunteet ja tilastot pelissä. Jalkapalloselostuksien dramaturgian ja narraation muuttuminen 1980-luvulta tähän päivään. Oulu: Oulun Ammattikorkeakoulu. Viestinnän tutkinto-ohjelma. AMK-Opinnäytetyö. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201705107492>
- Telia. 23.5.2017. SJK teki sen ensimmäisenä Suomessa: Spotify välittää ottelupäivien ja joukkueen tunnelman faneille ja taustajoukoille. [Verkkootikkeli]. [Viitattu 10.5.2018]. Saatavana: <https://www.telia.fi/yrityksille/artikkelit/artikkeli/spotify-business-valittaa-urheilutapahtuman-tunnelman-faneille>
- Tolonen, A. 2017. Yleisö osana tarinaa: Transmediaisen tuotannon yleisösuhde Yle Battlen kehittäjien näkökulmasta. Tampere: Tampereen yliopisto. Journalistiikan ja viestinnän tutkinto-ohjelma. Pro gradu -tutkielma. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201703301385>
- Virtapohja, K. 1998. Sankarien salaisuudet. Journalistinen draama suomalaisista urheilusankaria synnyttämässä. Jyväskylä: Atena.
- Virtapohja K. 2000. Media ja urheilun skandaalit. Teoksessa: H. Roiko-Jokela & E. Sironen (toim.) Urheilu katsoo peiliin. Suomen urheiluhistoriallisen vuosikirja 1999. Jyväskylä: Atena, 57–63.
- Wenner, L. 1989. Media, Sports & Society. London: Sage.
- YLE Mediakompassi. Ei päiväystä. Mediakonsernit. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.5.2018]. Saatavana: http://vintti.yle.fi/yle.fi/mediakompassi/mediakompassi/7-luokkalaiset/mediataju/median_valtasuhteet/mediakonsernit.htm
- Ärje, A. 2010. Radioselostusten narratiivisuus. Henkilöhahmot, draamallisuus ja juonellisuus jääkiekkoselostuksissa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Viestintätieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201012163184>

LIITTEET

Liite 1. Veikkausliigan tv-katsojille suunnatun käyttätutkimuskyselyn pohja.

Käyttäjätutkimuskysely Veikkausliigan katsojille

Sivu 1

Arvoisa vastaaja,

Tämän kyselyn on laatinut Seinäjoen ammattikorkeakoulun mediatuotannon linjan opiskelija. Kysely on osa laatijan opinnäytetyön tutkimuksellisesta osiosta, jossa haluamme selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat Veikkausliigan tv-tuotteen laatuun kaudella 2018. Lisäksi kyselyllä pyritään selvittämään, mitä Veikkausliigan katsoja toivoisi ideaalilähetykseltä.

Sinun mielipiteesi on erittäin tärkeä ja kyselyyn vastaamalla, voit vaikuttaa siihen, millaisen tv-tuotteen Veikkausliiga kuluttajilleen tarjoaa.

Kysymykset ovat opinnäytetyön tekijän laatimia, eikä näin edusta toimeksiantajan linjaa. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, vair kyselytarkoitusta varten ja tulokset hävitetään asianmukaisesti tutkimuksen päätteeksi.

Kyselyyn vastaajien kesken 5kpl 2kk Ruutu+ katselukoodoja. Arvontaan pääset osallistumaan syöttämällä sähköpostiosoitteesi kyselyn loppuksi.

Sivu 2

Oletko... *

Sukupuoli

Ikä... *

Alle 20 vuotta

20–24 vuotta

25–29 vuotta

30–34 vuotta

35–39 vuotta

40–44 vuotta

45–49 vuotta

50–54 vuotta

55–59 vuotta

yli 60 vuotta

Sivu 3

Millä laitteella katsot Veikkausliigaa? *

- Ruutu -palvelusta (www.ruutu.fi)
- Ruutu -applikaatiosta (mobiili, tabletti)
- Smart TV:n tai IPTV:n Ruutu -sovellukselta (DNA TV, Elisa Viihde, Telia TV)
- Langattomalta mediatoistimelta (Apple TV, Chromecast)
- Vapaalta kanavalta (Nelonen, JIM)
- Muu, millä?

Sivu 4

Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin tekijöihin ottelulähetyksissä? *

	Tyytymätön	Jonkin verran tyytymätön	Tyytyväinen	Erittäin tyytyväinen	En osaa sanoa
Ottelulähetysten toimivuus ja sulavuus	☐	☐	☐	☐	☐
Ottelulähetysten kuvanlaatu	☐	☐	☐	☐	☐
Ottelulähetysten äänenlaatu	☐	☐	☐	☐	☐
Ottelulähetysten kuvaus/ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐
Ottelulähetysten selostus	☐	☐	☐	☐	☐
Ottelulähetysten grafiikka	☐	☐	☐	☐	☐
Jokin muu tekijä, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

Sivu 5

Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tekijöitä ottelulähetyksissä? *

	En lainkaan tärkeänä	Jonkin verran tärkeänä	Tärkeänä	Erittäin tärkeänä	En osaa sanoa
Ottelulähetysten toimivuus ja sulavuus	☐	☐	☐	☐	☐
Ottelulähetysten kuvanlaatu	☐	☐	☐	☐	☐
Ottelulähetysten äänenlaatu	☐	☐	☐	☐	☐
Ottelulähetysten kuvaus/ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐
Ottelulähetysten selostus	☐	☐	☐	☐	☐
Ottelulähetysten grafiikka	☐	☐	☐	☐	☐
Jokin muu tekijä, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

Onko sinulla kehitysehdotuksia tai muuta palautetta ottelulähetysiin liittyen? Sana on vapaa!

Sivu 6

Ruutu -palvelu tarjoaa Veikkausliigan lisäksi jo tammikuussa kotimaisen jalkapallokauden käynnistäneen Suomen Cupin otteluita suorana ja selostettuina. Kuinka tyytyväinen olet ollut Suomen Cupin tv-tuotteena? *

	Hyvin tyytymätön	Tyytymätön	Tyytyväinen	Erittäin tyytyväinen	En osaa sanoa
Suomen Cup 2018	☐	☐	☐	☐	☐

Onko sinulla kehitysehdotuksia Suomen Cupin tv-tuotteeseen liittyen? Sana on vapaa:

Sivu 7

Kuinka tärkeänä pidät studiolähetyksiä? *

	En lainkaan tärkeänä	Jonkin verran tärkeänä	Tärkeänä	Erittäin tärkeänä	En osaa sanoa
ISTV:n studiolähetykset	☐	☐	☐	☐	☐

Kuinka tärkeänä tekijänä pidät studiolähetyksissä? *

	En lainkaan tärkeänä	Jonkin verran tärkeänä	Tärkeänä	Erittäin tärkeänä	En osaa sanoa
Studioisäntä	☐	☐	☐	☐	☐
Studiovieraat	☐	☐	☐	☐	☐
Studiovieraiden tunnettavuus	☐	☐	☐	☐	☐
Studion asiantuntevuus lajista	☐	☐	☐	☐	☐
Studion insertit	☐	☐	☐	☐	☐
Studion ulkoasu	☐	☐	☐	☐	☐
Muu tekijä, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

Sivu 8

Miten kehittäisit Nelosen Futiskierrosta? Sana on vapaa!

Sivu 9

Mitä muuta urheilua katsot Ruudusta kotimaisen Veikkausliigan lisäksi? *

- Lentopallon mestaruusliiga
- TotoTV
- UEFA Europa League
- US Masters
- Cage
- NBA
- Lentopallon Mestareiden liiga
- Fight Sports
- Suomen Cup
- Snowcross SM-sarja
- Superpesis
- Vaahteraliiga
- Liiga
- Salibandyliiga
- Rallin MM-sarja
- En mitään
- Muu, mitä?

Sivu 10

Mitä muuta ohjelmasisältöä katsot Ruudusta urheilun lisäksi? *

- Kotimaiset elokuvat
- Ulkomaiset elokuvat
- Dokumentit
- Jännitys & Draama
- Viihde & Gameshow
- Kotimainen Reality
- Lifestyle
- HS-Uutiset
- En mitään
- Muu, mitä?

Sivu 11

Arvonta: Ruutu+ 2kk katselukoodi.

Arvonnan voittajaan otetaan yhteyttä sähköpostitse.

Sähköpostiosoite

Kysely on suoritettu loppuun. Kiitos osallistumisestasi.

Voit nyt sulkea ikkunan.